

יום ירושלים
— תשפ"ו —

למה הציבור המסורתי
נוהר לירושלים רק בימי
אלול ולא בכ"ח באייר?

הרב ליאור אנגלמן

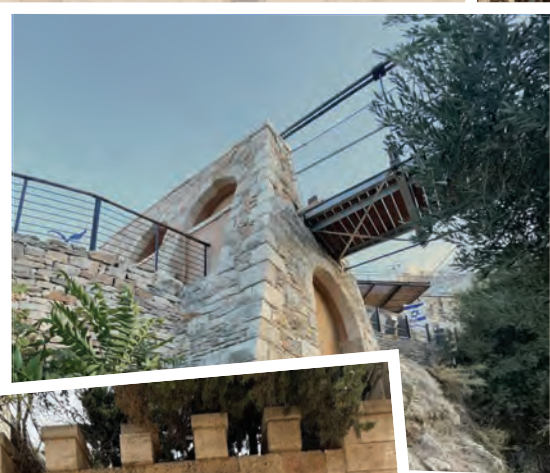
אתגרת

בשבע 1195 | כ"ז באייר תשפ"ו, 14.05.26

מזן האבנים האולה

הוא שכל את בנו, גיבור ישראל ענר שפירא
הי"ד, אבל שואב כוח מעבודתו כמי שבונה
את ירושלים מדי יום: אדריכל השימור
משה שפירא מעניק חיים חדשים לאתריה
ההיסטוריים של הבירה // עתיה זר

צילום: מאיר אלימור

פרופסור חיים בן דוד חשף את החיים היהודיים בגולן, ועבר למשימה הבאה: שירות לאומי בבית שאן // עניין אישי, יוסף ארנפלד

האקדמית חמד

חוסן, אמונה, חינוך.
קריית חינוך שדות נגב

50% הנחה
על דמי הרישום!

לנרשמים ביום הפתוח

מחשב נייד מתנה

לנרשמים לתואר ראשון
ותעודת הוראה

*בכפוף לתקנון

25.5

יום ב' | ט' בסיוון | 15:00-19:00

יום פתוח באקדמית חמד

תואר שני M.Ed.

שנה / שנתיים

תואר ראשון B.Ed.

יומיים בשבוע בקמפוס
אפשרות למסלול מקוצר

תואר שני ותעודת הוראה

שנתיים

הסבת אקדמאים

שנה אחת
בחלק מהתוכניות

רכבת

אפשרות לשילוב
מדרשה באקדמיה

רום
תוכנית מצוינות

לימודים
היברידיים

החזר שכר
לימוד ל-M.Ed.
בכפוף לתקנון משרד החינוך

מערך מלגות
נרחב

שנה ראשונה
חינם ל-B.Ed.
בכפוף לתקנון משרד הביטחון

כשחוסן פוגש אמונה וחינוך

www.hemdat.ac.il

למידע והרשמה חייגו *5280

שבועות עם תנובה

טעם של בית העובר מצור לצור

גם בחג השבועות, תנובה שמחה להיות חלק משולחן החג
ומהטעמים המשפחתיים האהובים העוברים מדור לדור.
חג שמח.

למהדרין יש תנובה 100
מאז 1926

אני מסבירה לו שוב ושוב מה אני צריכה ויוצאת רק יותר מרוקנת

במקום לדרוש ממנו למלא את החיסרון, להסכים לשהות בו. על שחרור מאמץ היתר, ריפוי ההתנגדות, והדרך לבנות בית פנימי יציב שנותן לצד השני את המקום להשפיע.

רוצה שיהיה בתוך המרחב שלך?
היא לקחה את העט ורשמה: "הקשבה,
נוכחות, כבוד ונחת".

"עכשיו, תרשמי מחוץ לעיגול את מה
שאת לא מסכימה שייכנס לתוך המערכת
שלך".

"זלזול, מאמץ יתר, כאב, צעקות", רשמה
מחוץ לעיגול.

"הגוף שלך הוא רדאר. בפעם הבאה שאת
מרגישה את הכיוון הזה בשיחה איתו, זה
הסימן שמישהו חצה את הגבול שלך. באותו
רגע, את חייבת לתת אמון מלא בגוף שלך.

"איך אני אמורה להיות ככה בחיי היום יום?"
שאלה והפעם בקול רך ומפויס.

"נתחיל מקילוף השפה. זורקות את ה'אני
צריכה', 'חייבת' או 'אמורה' שעובדים מתוך
השכל החיצוני המרצה, ועוברות לשפה של
הלב: 'אני כמהה', 'אני בוחרת'.

ולפני שאת נכנסת לשיחה איתו, תעשי 'דיוק
כוונות'. תשאלני את עצמך: איך אני רוצה
להרגיש עכשיו? מה החוויה שאני מבקשת
שם? ככה את מכינה את הכלי שלך לקבלת
השפע".

"אני מפחדת שאראה אותו ואפול שוב
למאמץ ולרצון לנהל אותו", שיתפה.

"אז תלחשי לעצמך באותו הרגע לחישה
מחזקת, תזכירי לעצמך שאת לא לבד בסיפור
הזה. שהבורא נמצא שם כשותף, שהוא מחזיק
את המרחב גם כשאת מרפה.

'ואין השפעה יכולה לירד רק על ידי כלי
הנקרא אני' (ליקוטי מוהר"ן).

כשאת הופכת להיות ה'אני' האמיתי שלך,
מונחת בתוך עצמך ופשוט מהווה את מי שאת,
בלי להתאמץ לשלוט ולהשפיע בכוח, השפע
כבר ימצא את הדרך בקלות".

יעל קמה מהכורסה, אפשר היה להרגיש
שהשתנה מרכז הכובד שלה.

היא כבר לא רכנה קדימה בניסיון לתפוס את
העולם אלא נחה בעדינות בתוך הגוף שלה.
יצאה מהדלת עם הסכמה להפסיק לפחד
מהריק ולהסכים סוף סוף לקבל.

כל הפרטים שוונו למען שמירת הפרטיות

לומר: 'מה שאני מרגישה עכשיו כל כך חשוב
ויקר לי, ואני רוצה לשתף אותך בזה'. בלי
לצפות שהוא יתקן הכול באותו הרגע.

פשוט לתת לו את המקום להיות 'המשפיע'
שלך.

כרגע, מרוב שאת מנהלת ולוקחת אחריות,
אין לו בכלל לאן להיכנס".

"את לא מבינה כמה אני שונאת את זה. אני
שונאת את המציאות הזו שבה אני פגיעה, אני
ממש מרגישה התנגדות לזה שככה החיים שלי
נראים עכשיו", אמרה יעל.

"ההתנגדות הזו משאירה אותך בדיוק באותו
מקום. כשאת שמה קיר מול המציאות שקורית
עכשיו, המציאות מאבדת את הכוח שלה לרפא
אותך. בואי תעצמי עיניים ותגידי לי איפה
ההתנגדות הזו יושבת לך עכשיו בגוף?"
שאלתי.

"בחזה. כמו גוש שחור, מסוכן", ענתה.

"עכשיו, אל תברחי ממנו. תני לו מקום. תני
כבוד לילדה שבתוכך שמפחדת להתפרק.
ההתנגדות הזו שלך מגיעה מתוך אמונה שאם
תרפי או תסכימי להרגיש את הכאב, תמותי.
כשאת מסכימה לשהות עם הכאב בלי לשפוט
אותו, הוא מאבד מהכוח שלו.

זה לא הזהות שלך, זה רק מה שעובר דרכך
עכשיו במסע".

"אבל אם אני ארפה ואפתח את הכול, איך
אני אשמור על עצמי? אני מרגישה שאני
סופגת דברים רעילים כל פעם שהוא חוצה
את הגבולות שלי, איך אני יכולה להרפות?
מרגישה שאין לי גבולות", פתחה את עיניה.

"הגבולות קיימים בתוכך מעצם היותך אישה.
בואי תרשמי בתוך העיגול על הדף, מה היית

יעל התיישבה על הכורסה בקליניקה
ונשפה אוויר ארוך, כאילו החזיקה אותו
בפנים כל הדרך לכאן.

"אני פשוט מותשת. אני מרגישה שאני
מנהלת את הכול. את הבית, הילדים
ואפילו את הקשר הזוגי שלנו. כשאני מנסה
להסביר לו מה אני צריכה ממנו, שייקח
אחריות ובעלות על כל זה, שיבין אותי,
שיכיל, אנחנו נכנסים לשיחות מתישות של
שעות. אחרי שחפרתי והסברתי, הוא אומר:

'הבנתי, אני אשתדל'. נוצרת בי איזו אשליה
של הצלחה לרגע, ואז שום דבר באמת לא
משתנה ואני נשארת כועסת וריקה", אמרה
יעל בדריכות וניתן היה להרגיש שהיא מחזיקה
את כל העולם על כתפיה.

"יעל, איפה את מרגישה שנמצא מרכז הכובד
שלך עכשיו?" שאלתי אותה.

"מה זאת אומרת?" שאלה יעל.

"שימי לב שמרכז הכובד שלך נמצא בחוץ,
בידיים שלו. את מנסה לגרום לו להבין, מנסה
לשלוט בתוצאות, לוקחת אחריות גם על מה
שאמור להיות שלו כי למדת להאמין שאם לא
תעשי את זה, אף אחד לא יעשה.

אבל 'כל כבודה בת מלך פנימה'. כשהכובד
שלך בחוץ, את בעצם יוצאת מהבית הפנימי
שלך. כשאת לא בבית, השפע והטוב שרוצים
להגיע אלייך, פשוט לא מוצאים כתובת לדפוק
בה. השליח מגיע עם השפע, אבל את יצאת
החוצה כדי לנהל את המציאות", הסברתי.

"אז מה אני אמורה לעשות? אני לא אמורה
להגיד לו מה אני צריכה? אני אמורה להישאר
עם החיסרון הנוראי הזה? את לא מבינה שאם
אני לא אנהל את זה, אני פשוט אשאר ריקה
לנצח", אמרה יעל בהתנגדות.

"בדיוק בסדק הפחד הזה נכנס הנחש בגן
עדן. הפחד שאם לא תקחי בכוח, תישארי
חסרה. אבל זהו סוד 'הכלי'. גבר ואישה
מחוברים לשפע בצורות הפוכות. במקום
לצאת החוצה ולדרוש ממנו למלא אותך,
את אמורה להסכים להיות כלי ריק. לשהות
בחיסרון מתוך אהבה לעצמך. לדבר איתו
מתוך הכאב והצורך שלך ולא על מה שהוא
לא עשה.

ניתן לעקוב אחר הטורים בערוץ הוואטסאפ של חנה דיין

חוגגים שבועות עם מוצרי תנובה החדשים

פתיתי מוצרלה
השף הלבן

אריזת
חיסכון
במהדורה
חוזרת

תנובה יוגורט BIO 1.5%
500 גרם

תנובה יוגורט BIO 3%
500 גרם

נפוליאון עם
עשבי תיבול

כדור מוצרלה
פיראוס

בייבי מוצרלה
פיראוס

למהדרין יש תנובה 100
מאז 1926

מבעד למסך הדימויים: איך להפסיק לריב עם העבר ולהתחיל לראות את בן הזוג

מלכודת העבר - מערכת הכשל

הוא מרגיש שהיא תמיד ביקורתית והיא מרגישה שהוא תמיד אטום ומתרחק.

אבל מה שקורה ביניהם, הוא לא באמת מפגש נקי בין שני אנשים בוגרים בהווה.

הנפש שלנו מתרגמת את המציאות הרוחנית המופשטת למו"שגים קבועים ומוגדרים, בעזרת "הכוח המדמה", כדי לאפשר לנו להתמצא ולתפקד בעולם.

כשאנחנו פוגשים את בן הזוג ביומיום, המידע שלנו חסר, ואנו נעזרים בכוח המדמה כדי להשלים את התמונה.

בלי לשים לב, אנחנו משתמשים במאגר דימויים שטחי שנאגר ברובו בתקופת הילדות, וספג מסרים ודימויים מגמתיים מההורים ומהסביבה.

הוא למשל, יצר לעצמו דימוי קבוע של אשתו המבוסס למעשה על קשרים ילדותיים מהעבר שלו.

בגלל שהוא נשען על המאגר הישן הזה, הוא מפרש את המציאות באופן שגוי, ונתקל בהתעלמות מצידו או בחוסר יכולת לקבל כל חלק באשתו שסותר את אותו דימוי ילדותי.

הריקוד הכואב שלהם הוא בעצם תוצאה של היאחזות נואשת בדימוי ראשוני ושטחי, מה שגורם להם להיות חיים שלמים של מאבק ותסכול במקום לחוות קרבה.

למה לעבוד על התקשורת הזוגית לא מספיק?

ברוב המקרים, הניסיון יהיה לפתור את הקונפליקט דרך "השכל" - ננסה לדבר, לנתח ולהבין מי אמר מה ולמה.

אך כאן טמונה המלכודת: הרובד שאנו קוראים לו "שכלי", מורכב כמעט כולו מתפיסות הנשענות על אותו עולם דימויים ילדותי. השכל החיצוני נבון מול עולם הדימויים המופשט של הנפש, הוא אינו יודע כיצד לאחד ולפרש אותם, ולעיתים אף מפריע לתהליך.

כדי להגיע לשכל העמוק והאמיתי יותר שירפא את הקשר, אנחנו חייבים לעקוף

בבת אותם ובעיקר אחד עם השנייה. הריפוי אינו מתרחש דרך הכרעה מי צודק במריבה, אלא דרך ההסכמה להשתחרר מהמו"שגים המוטעים שהרחיקו ביניהם, לראות את הכאב האמיתי שמאחורי הדימוי, ולבחור מחדש להיות שם יחד.

מהי שיטת

דמיונוב זוגי?

להפסיק לנהל משק בית ולהתחיל לפגוש אחד את השניה במרוץ החיים.

זוגות רבים הופכים לצוות

לוגיסטי מצוין שמנהל בית, ילדים ועבודה, אבל מאבדים את הקרבה.

השיחות הופכות לטכניות, הנוכחות נעלמת והלב נשאר מאחור.

שיטת דמיונוב זוגי נולדה בדיוק בנקודה הזו:

כדי להתזרזז את המפגש, הנוכחות והאהבה אל תוך הקשר.

זוהי שיטה חוויתית תהליכית המאפשרת לבני הזוג:

- להשיל מגננות והרגלים אוטומטיים
- להקשיב לעולם הפנימי אחד של השני בלי להרגיש איום
- לפגוש מחדש אחד את השני - מעבר לתפקידים היומיומיים
- לחוות קרבה, נראות ואהבה בצורה עמוקה

מדובר בתהליך עמוק הכולל סדרת מפגשים שבהם נכנסים יחד למרחב שקט, כל אחד פוגש את עולמו הפנימי של האחר, ונוצר מפגש אמיתי של מהות עם מהות.

זה הזמן להתזרזז את הניצוץ. אם אתם מרגישים שהקשר הפך טכני, שאתם בתקופת שחיקה, או אפילו אם איבדתם תקווה, דמיונוב זוגי היא ההזדמנות שלכם לחזור. זה לא דורש עוד מאמץ, זה דורש מפגש.

מויים השורשיים אל פני השטח. תוך כדי התהליך, בני הזוג מצליחים לזהות את "נקודות הכשל" שלהם, אותם דימויים שנתפסו בעיניהם עד כה כאמת מוחלטת, והם אלו שמכשילים אותם פעם אחר פעם במפגש עם המציאות ומונעים מהם להוציא את כוחותיהם האמיתיים לפועל.

ההשלה של הדימויים החיצוניים הללו מאפשרת גילוי של עולם הדימויים הפנימי שנובע מהנפש באמת.

זיהוי נקודות הכשל מאפשר לשניהם לחזור אל "נקודת הבחירה". הם פתאום מבינים שהריבים הקשים שלהם היו למעשה תבניות מחשבה שהוטבעו בהם בעבר, וכעת יש ביכולתם להפנות עורף לאותן תבניות ולבחור מחדש בדרכי פעולה חדשות, שמאפשרות מרחבים חדשים של אהבה בקשר.

הריפוי שבהסכמה להיות

התהליך הזה מפגיש את בני הזוג עם אותם מקומות נסתרים בנפשם, ולעיתים דווקא עם המקומות שעד לאותו רגע נתפסו כחשוכים ומסוכנים. אך הקסם הוא שדווקא באותם מקומות עמוקים, הם מגלים כוחות מופלאים שמאפשרים להם לממש את כוחות הבחירה שלהם במציאות.

כשהם לומדים להשתמש בשפת הדימויים במקום בשכל המאשים, הם זוכים למפגש פורה ומפרה עם המציאות הסובבת.

את השכל החיצוני ולפנות ישירות אל עולם הדימויים של בני הזוג. בדיקת שפת הדימויים והאמונות צריכה להתרחש בתוך העולם המדמה עצמו, מאחר ואין שום אפשרות להבין את שפת הנפש על ידי בירור חיצוני ושכלי בלבד.

לפתוח פתח במערכות

ההגנה - להיות אורחים

"בירור הכוח המדמה"

כדי לשבור את המעגל, ההזדמנה היא לעצור את התגובות האוטומטיות ולהיכנס לתהליך של "בירור הכוח המדמה". במקום להתווכח, כל אחד מבני הזוג הופך לאורח בעולמו הפנימי של השני.

אנו מזהים יחד את הדימויים המטעים והמפריעים ומשתחררים מהם, ועל ידי כך מגלים עולם דימויים חדש. במהלך המפגש, אנו מתחילים לבדוק מחדש מושגים שתמיד נראו לנו ברורים ומוחלטים - כמו אהבה, פחד, אמון, כוח או חולשה.

חשוב להדגיש: בשיטת דמיונוב איננו שותלים דימויים חיצוניים מתוך כוונה לתקן.

אנו סומכים על כך שבתוך הנפש טמונה חוכמה פנימית, שבעזרתה יכול האדם למצוא בעצמו את הכוחות הדרושים לו לתקן חייו והקשר הזוגי שלו.

לגעת בשורש - מציאת

"נקודות הכשל"

כשהשיח הופך פנימי ובטוח, עולים הדימויים

לפרטים ותיאום מפגש באתר דמיונוב
או ישירות במייל: ZUG.NOVEA@GMAIL.COM

דמיונוב זוגי
להקשיב ולגלות את המרחב הזוגי

הבית בע"מ

חבל בנימין

הנוף מעל ומעבר

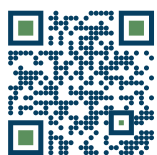
90%

באכלוס

10%

בחתימה

073-777-2333

סרקו את הקוד
או התקשרו

צ.פ.
בונים מכל הלב

תנאי התשלום
מעל ומעבר

הנוף
מעל ומעבר

המפרט
מעל ומעבר

התכנון
מעל ומעבר

היישוב
מעל ומעבר

הקהילה
מעל ומעבר

הבית שמתעלה על כל מה שציפיתם לו.

דירות 4-6 חדרים, **1,680,000 ₪** (החל מ-)
דירות גן ופנטהאוזים

מועצה לשימור
אתרי מורשת בישראל

משרד המורשת

ראשונים

פרויקט תיעוד ותיקי ומייסדי ההתיישבות

אשר קורלק

מראשוני גרעין אלון מורה, תעשיין. תיעד בעדשת מצלמתו את ראשית ההתיישבות בשומרון, ותמונותיו היו ערוץ להפצת בשורת ההתיישבות וקורותיה בתקשורת בארץ. לאחרונה יצא לאור ספרו 'העפלונו, אל גב ההר העפלונו'

ממש. לימים המשכתי ללמוד עם הרב בנימין הרלינג הי"ד את 'עין איה'.

במה אתה גאה? גדלתי במשפחה של שורדי שואה מהונגריה, עולים חדשים שאינם דוברים את שפתם של הצברים. עם המוטיבציה שלי ללימודים בטכניון והצלחת המפעל הטכנולוגי המשפחתי שהקמנו באזור התעשייה ברקן, לצד חלקי בהגשמת חלום ההתיישבות, אני מצליח להרגיש ישראלי במלוא מובן המילה.

הדור השני. שניים מילדיי גרים באיתמר וממשיכים את המפעל המשפחתי. הרוח ממשיכה בדור הבא בנתינה, באכפתיות וברצון להתפתח. בעיניי, החוות הן אותה גברת בשינוי אדרת, להגיע למקום שאין בו דבר ולהתחיל מבראשית.

שיר שמלווה אותך. השיר "העפילו, העפילו אל ראש ההר העפילו!" נכתב על ידי לוי קיפניס, ממשוררי העלייה השנייה, ב-1919. הוא כתב ואנחנו הגשמנו. השיר הזה הפך להמנון הבלתי רשמי שלנו. אני זוכר את עצמי עולה בלילה לנווה צוף עם מאיר הר ציון ואנחנו שרים...

“
השיר "העפילו,
העפילו אל ראש
ההר העפילו!"
נכתב ע"י לוי
קיפניס, ממשוררי
העלייה השנייה,
ב 1919. הוא כתב
ואנחנו הגשמנו...”
”

מה הביא אותך להתיישבות? נושא השיח המרכזי בבני עקיבא ברמת גן היה הגשמת האידיאל של גרעיני הנח"ל שיתפתחו למושבים וקיבוצים. כשבגרנו, התגבשה קבוצת חברים סביב מניין בני עקיבא משותף ברחוב הרא"ה, וכשהחלה ההתעוררות של גוש אמונים "נדלקנו" ובחרנו לממש את אותו האידיאל באופן אחר.

רגע בלתי נשכח. יום אחד הגיע חנן פורת לביתם של אמנון ודניאלה וייס, היישר ממפגש עם שמעון פרס, וסיפר שניתנה הרשות להקים מחנה עובדים במחנה קדום הנטוש. ההתרגשות הייתה גדולה. אמנון וייס נתן לנו בקבוק קוניאק, ועוד באותו הלילה נהגתי באוטו של חנן בדרכים החשוכות והגענו עם כמה חברים למקום, שם הרמנו כוסית לחיים. היה זה הלילה הראשון בהתיישבות בשומרון.

מפגש מכונן. הפרופסור לפילוסופיה יוסף בן שלמה (שבעקבות החלטות ועידת חרטום שינה את עמדותיו והצטרף לאנשי 'גוש אמונים') עבר להתגורר בקדומים, ובמשך שנים למדנו מפיו את משנת הרב קוק בחוג קבוע, שבשבילי היה מכונן

לצפייה בקטעים מתוך הראיונות

סריקו את ה-QR.

לצפייה בכל הסרטים כנסו

לאתר המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל:

<https://shimur.org/settlement-documentation>

ראשונים - פרויקט תיעוד ותיקי ומייסדי ההתיישבות נעשה על ידי **משרד המורשת**

המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל מתוך רצון לתעד את פרקי הקמת ההתיישבות בחבלי המולדת השונים ולשמר את סיפורי הראשונים לדורות הבאים. התיעוד נערך בבקעה, ביהודה שומרון ובנימין, בגולן ובגליל.

כתיבה: דר קלאר וולץ | בימוי והפקת הפרויקט - מורדי קרשנר ונעם דמסקי

החידוד של עֵבֶת שׁוֹמְרוֹן

עונים משתתפים - וזוכים

כ"ח אייר חוגגים 59 שנים לשחרור השומרון וירושלים
מזמנים לקחת חלק במשחק הטרוייה של שבת השומרון.

משחק טרוייה מיוחד לשבת שומרון.
בוא נראה כמה אתם מכירים את האתרים
ההיסטוריים והמקומות שכולנו גדלנו עליהם.
צריכים ולגל הצלה? תתקשרו לסבא, תשאלו את
הדוד שעלה לסבסטיה או תשלחו וואצאפ לחברה
שגרה בגבעה הכי יפה. **עורר חידוד: חגי הוברמן**

יאללה מתחילים →

**לזכייה באייפון 17!
והיכנסו להגרלה
וענו באתר על החידוד
סרקו את הברקוד**

1 שם משפחתו של המפקד החטיבי שפירצה לראשונה לשומרון במלחמת ששת הימים, הוא כשמו של גיבור ישראלי:

- א. הר ציון.
- ב. בן צוריה.
- ג. בר כוכבא.
- ד. בר גיורא.

2 המשפט המדויק של מנחם בגין יום אחרי בחירות 1977 בביקורו בקדום היה:

- א. אני מבטיחכם, יהיו עוד הרבה אלוני מורה, כמו קדום.
- ב. ממשלת ישראל תבנה עוד הרבה אלוני מורה. קדום לא תישאר לבדה.
- ג. זכרו: לא רק אלון מורה אחד, אלא הרבה אלוני מורה.
- ד. בעוד שבועות יהיו אלוני מורה, לא יהיה עוד צורך בקדום

3 היישוב הראשון שעלה על הקרקע בשומרון אחרי המהפך של שנת 1977 היה:

- א. קרני שומרון.
- ב. שבי שומרון.
- ג. חומש.
- ד. שא-נור.

4 איזה יישוב נקרא בהתחלה בית אבא?

- א. יצרה.
- ב. ברכה.
- ג. רבבה.
- ד. ברקן.

5 ועל שם מי הוא נקרא בית אבא?

- א. ד"ר אבא אחימאיר, ממייסדי "בית בריונים" ומחלוצי המאבק נגד השלטון הבריטי והמאבק לגירושם מן הארץ.
- ב. אבא אבן, שהגדיר את קווי 67 כיבולות אושוויץ.
- ג. אבא חושי, ראש עיריית חיפה שהיה מראשוני החלוצים שהתיישבו בארץ.
- ד. אב"א - ראשי תיבות של 'אנו באנו ארצה'.

6 סדר את היישובים הבאים לפי סדר עלייתם לקרקע

- א. תפוח, מבוא דותן, יקיר, איתמר
- ב. תפוח, מבוא דותן, איתמר, יקיר
- ג. מבוא דותן, תפוח, יקיר, איתמר
- ד. מבוא דותן, יקיר, איתמר, תפוח

7 כמה יישובים תקים מועצה אזורית שומרון בזמן הקרוב בצפון השומרון?

- א. 30
- ב. 8
- ג. 2
- ד. 18

8 באיזה תפקיד כיהן יוסי דגן בצעירותו

- א. יו"ר צעיר הליכוד
- ב. יו"ר נוער התחייה
- ג. יו"ר נוער מולדת
- ד. יו"ר צעיר המפד"ל

9 של מי היה הרעיון לעבדת את השם הערבי סאנור לשם העברי שא-נור?

- א. אבשלום קור
- ב. בני קצובר
- ג. רחבעם זאבי
- ד. נעמי שמר

10 מה מקור השם חומש?

- א. על שם הכפר הסמוך פונדוקומיה, שהוא שיבוש השם הרומי פנטוס-קומוס - חמשת הכפרים
- ב. לציון חמישה חומשי תורה
- ג. על שם חמישה נפלים שנהרגו במקום במלחמת ששת הימים
- ד. לסמל את חוכנית החומש המקיפה שהוכנה באותה שנה להתיישבות היהודית בשומרון

11 מה היתה הצעת ממשלת ישראל לגוש אמונים אחרי המהפך של 1977?

- א. להתיישב בקרואנאים בצבע חום, כך שיתמזגו עם הנוף ולא יסגירו
- ב. את העובדה שמדובר ביישוב חדש להתיישב בעמקים בשומרון, כדי שלא ניתן יהיה לראות אותם מצרי התנועה
- ג. להתיישב במחנות צבא, כאילו מדובר במתקנים ביטחוניים ולא ביישובים אזרחיים
- ד. להסתפק בהקמת מאחזים ולא ביישובי קבע לתקופה של שנה-שנתיים

12 מה היישוב הצפוני ביותר של המועצה האזורית שומרון?

- א. טל מנשה
- ב. חיונית
- ג. שקד
- ד. ריחן

13 מיהו איתמר שעל שמו נקרא היישוב איתמר?

- א. איתמר בן אב"י, בנו של אליעזר בן יהודה
- ב. איתמר הכהן, בנו של אהרן הכהן שקבור לא הרחק משם
- ג. סרן איתמר גולן, מראשוני הצנחנים שנהרג אחרי מלחמת העצמאות
- ד. ע"ש הדר הסמוך 'רכס איתמר', תגום השם הערבי ארומה

14 מי לא היה חבר גרעין אלון מורה?

- א. הרב יוסי ארציאל
- ב. אברהם שבות
- ג. צבי סלונים
- ד. מנחם פליקס

15 איזה יישוב בשומרון לא התחיל כהיאחזות נח"ל?

- א. חרמש
- ב. מגדלים
- ג. יקיר
- ד. תפוח

16 מה אינו אחד מיישובי המועצה האזורית שומרון?

- א. חוות גלעד
- ב. חוות יאיר
- ג. גבעת סלעית
- ד. קרית נטפים

17 מנה 4 יישובים חדשים שיעלו בקיץ הקרוב לצפון השומרון:

- א. טמון, בדק, עמק דותן, גנים
- ב. טמון, עמק, שא-נור, רחבעם
- ג. מעוז צור, נפלים, חוות יאיר, שוגנת
- ד. כיסלון, תפוח, אפרסק, בננה

18 מה היה היישוב שבו גר ראש המועצה יוסי דגן וממנו גורש ב'התנתקות'?

- א. גנים
- ב. חומש
- ג. שא-נור
- ד. כדים

הרב ליאור אנגלמן
liorangelman@gmail.com

אבנים עם לב של עם

הלוואי שגם הציבור המסורתי שגודש את הכותל בימי אלול יצטרף לחוגגי ריקוד הדגלים ביום ירושלים – איך קרה שבתזמורת הפילהרמונית החליטו לארח את ישי ריבו, אומן שכולו יראת שמיים

שנת תשפ"ו מחפש משמעות. אומנם חתני צינן לי מעט את ההתלהבות והסביר שזו מתנת סוף שנה שקונים בכל המכירות החילוניות והמעורבות ולכן הנסיקה במכירות. ועדיין אני נלהב – אפשר לרכוש הרבה ספרי מתנה, אבל המכירות הללו מזקקות את הכמיהה – כמיהה למשמעות.

וזה בדיוק הסיפור של יום ירושלים: אדם מחפש משמעות, עם מחפש משמעות, מדינה מחפשת משמעות – ירושלים מעניקה משמעות. את החשבון הפשוט והעמוק הזה צריך ללמוד לתווך לציבור הישראלי. החיפוש כבר קיים, הוא ברבי המכר, נשאר רק לדייק בצביעת המשמעות שירושלים מעניקה.

צנוע

יומיים לפני פרק המלחמה עם איראן זכיתי להיות בהופעה של ישי ריבו עם התזמורת הפילהרמונית בבנייני האומה. עמדת אל מול פלא. יוצר ירא שמיים שכל יצירותיו יראת שמיים ובקשת ה' במילים שאינן מחביאות דבר – מגישות את הדברים כמו שיש. בקהל אנשים בלבוש דתי ובלבוש חילוני, יודעים את המילים, שרים איתו. והנה יכולת אומנותית להניח עולם תוכן ירושלמי בכלים שנכנסים אל הלב.

אבל זה לא רק התוכן הירושלמי, זה גם האדם. אני נמצא באיזו תחושה שישנה מהפכה תרבותית עצומה כבר שנים לא מעטות, שהקהל הישראלי בוחר שוב ושוב באומנים עם תוכן רוחני. אבל אני לא בטוח שהפורמט הזה שבו זמר עולה על במה וכולם סוגדים לו, וכשהוא יורד אל הקהל כולם מבקשים להתקרב, להצטלם, לגעת לרגע בתהילה – אני לא בטוח שככה נראית אומנות יהודית. אני לגמרי בטוח שאין כמעט בעולם נפש שיכולה להכיל את הסגידה הזאת בלי להתבלבל.

אבל שם, עם ישי ריבו והפילהרמונית, זה היה כל כך אחרת. זמר עטור תהילה שכל הפילהרמונית התכנסה לכבודו, שקהל שילם במיטב כספו בשביל ערב במחיצתו, עומד בענווה, כמעט נבוך, לפעמים נראה כמתנצל, כנוזהר מהכבוד. מספר בגילוי לב איך התנתק מהרשתות החברתיות אחרי שמצא את עצמו מתבונן שם יותר מדי, שר מילים של קודש באיזו פליאה, כמי שאומר, מה היה לי שדווקא אני הצינור לכל הטוב הזה. שר את עבודת הכהן הגדול, מי בכלל חשב שאפשר להלחין ולבצע את הטקסט הכבד הזה ולסחוף אולם שלם, שר "אשרי העם שככה לו". ואני חשבתי אשרי זמר שככה לו, אשרי זמר שהשם אלוהים.

כינור על קיר הפילהרמונית

הפילהרמונית לא מבצעת רק עם ישי ריבו, היא משתפת פעולה עם מיטב זמרי ישראל ואפילו עם יצירות של דיסני ושירי ילדים. הייתי רוצה להיות כינור על הקיר בחדר שבו התקיימה הישיבה ההיא של הנהלת הפילהרמונית. מישוהו בטח אמר שיש בעיה, שציבור המנויים שצורך מוזיקה קלאסית הולך ומתבגר והצעירים כבר לא בעניין. מישוהו בטח ענה לו שתמיד איכות הייתה נחלתם של בודדים ועל איכות לא מתפשרים. מישוהו זרק: בואו נעשה פילהרמונית בג'ינס או עם ריטה או ארצי או רייכל, אולי אפילו אלייזרוב וכן צור, ובטח מישוהו יצא בטרקת דלת מנומסת כי זה חילול הקודש ומוזיקה בגובה העיניים. אבל בסוף הצביעו והיה להם אומץ והחזירו עטרת הפילהרמונית ליושנה. והאמת, הייתי שמח שבדיון ההוא שאולי יתקיים יום אחד על השאלה איך הופכים את יום ירושלים לחג כללי-ישראלי, יזמינו את הגאון מהפילהרמונית, הוא כבר יציע משהו מחוץ לקופסה. ●

איור: שאל נרד

ירושלים של נאומי ריבונות מדברת לחלק מסוים באוכלוסייה, ירושלים של שגשוג וחזון מוסרי, של אור לגויים, תורה וחסד, מתחילה להיות שפה רלוונטית לאנשים רבים יותר. הלוואי שהיו מופעים מחברים שנעים על נקודת החיבור של קודש וחול, כאלה שימשכו קהל רב לירושלים דווקא ביום הזה

ריקודסרוגים

אני ממש לא יודע מהם תחומי האחריות של המשרד לענייני ירושלים והמורשת, אבל הלוואי שאחד היעדים שלו יהיה לחבר את יום ירושלים לכל אזרחי המדינה. בכל שנה זה צובט מחדש בלב איך היום הזה הוא יום סרוג, ולמען האמת גם בזה אני כבר לא בטוח. הוא בוודאי היום של הנוער הסרוג שלומד בשיבות ובאולפנות, במכונות, במדרשות ובישיבות, אבל בקרב הציבור הבוגר, גם זה הסרוג, יש לי תחושה שהוא שייך יותר למי שמגדיר עצמו כ"ציבור אמוני" וכבר לא נחלת הסרוגים כולם. אין לי מכון סקרים, אבל אני רואה את הנוכחות בתפילה החגיגית של יום ירושלים בעירנו, כפר סבא, לעומת הנוכחות ביום העצמאות, ומרגיש שמניית היום הפלאי הזה בירידה. אולי בגלל שריקוד הדגלים נתפס כשייך לצעירים, ואולי מפני שהיום הזה מקבל במתכוון או שלא במתכוון יותר משמעות פוליטית ופחות משמעות ישראליות רחבות.

עד היום הייתי רגיל לחשוב על יום ירושלים בעיניים של שלושה מגזרים: המגזר החרדי שמדיר עצמו מפני שהיום הזה מחובר עם ההכרה במדינת ישראל, אריח רוחני על גבי לבנת יום העצמאות, ומי שאיננו חוגג עצמאות מתקשה לחגוג יום ירושלים; המגזר החילוני שמזוהה עם יום העצמאות אבל די לו במקלט הבטוח (יש מהם שיאמרו: לאחרונה יותר במקלט ופחות בטוח), הוא לא מחפש איזה ניחוח ירושלמי שינעים לו את הישיבה במקלט, בטח לא ניחוח מהרי שומרון; והמגזר הצינוני דתי שבשבילו היום הזה במידה מסוימת גדול מיום העצמאות, הרי כאן מתחברים הצינוני עם הדתי, הנשמה עם החומר, גאולת הנשמה הלאומית עם גאולת הגוף.

השנה אני שם לב במיוחד להיעדרותו של הציבור הצינוני מסורתי. לכאורה זה היה אמור להיות היום שלו. הוא הרי גודש ברבבותיו את סמטאות העיר העתיקה באלול ובעשרת ימי תשובה, הוא נוהר לסליחות בכל ערב דווקא בירושלים, איך זה שלא מצליחים לחבר אותו אל היום הזה?

אין לי פתרונות ברורים, ובאמת אני חושב שצריך סיעור מוחות עמוק. יש לי רק תחושה שצריך להעביר את כובד המשקל מהזירה הפוליטית לזירה הערכית. לנסות להנחיל את הסיבה שבגללה ירושלים כל כך חשובה, את הצורך במשמעות ערכית, מוסרית ואמונית לכל המפעל הצינוני. ירושלים של נאומי ריבונות מדברת אל חלק מסוים באוכלוסייה, ירושלים של שגשוג וחזון מוסרי, של אור לגויים, תורה וחסד, מתחילה להיות שפה רלוונטית לאנשים רבים יותר. הלוואי שהיו מופעים מחברים שנעים על נקודת החיבור של קודש וחול, כאלה שימשכו קהל רב לירושלים דווקא ביום הזה. אולי יהיו גם הרצאות ופאנלים של אנשים מהשורה הראשונה, שימשכו גם קהל מבוגר או מעמיק יותר, ערבי לימוד משותפים, וכל זה רק התחלה, צריך לחשוב עוד. ריקודגלים זה מעולה, זה לא מספיק.

משמעות

מאז שיצא ספרי החדש 'צומת מסובים', שולחים לי מההוצאה את רשימת רבי המכר הארצית השבועית שמתפרסמת ב'ישראל היום'. לפני שבועיים התרגשתי לגלות ספר ישן נושן נועל את רשימת רבי המכר השבועית בתשפ"ו: 'האדם מחפש משמעות' של ויקטור פרנקל. זה מדהים, הספר הזה שתורגם לעברית בשנות השבעים חוגג יותר מחמישים שנה, ולפני שבועיים היה בעשירייה הנמכרת בישראל. מה זה אומר? שהישראלי של

רוצים להעמיק בלימוד תורה? יוצאים לשבתון? בואו להעמיק שורשים ולבנות חוסן!

מוזמנים להצטרף אלינו לאקדמית שאנן

תואר שני בהוראת תנ"ך ובפרשנותו בשנה אחת בקמפוס

ללמוד תנ"ך | ללמוד פרשנות | להרחיב אופקים בלימוד בין-תחומי
ולשדרג את איכות ההוראה שלכם

שנה אחת (ימי רביעי, לסירוגין - שבוע במכללה ושבוע בזום) + **סמסטר מקוון**
התוכניות מיועדת לגברים ולנשים | מלגות מיוחדות לבוגרי האקדמית שאנן

למידע mce@shaanan.ac.il

לפרטים הרב ד"ר יהודה טרופר 052-3795743 | yehudatr@gmail.com

קרבה לרכבת ולמטרונית | רח' הים התיכון 7, קריית שמואל, חיפה | www.shaanan.ac.il

יאיר יעקבי
jacobi.y@gmail.com

אחרי מות אוגרים אמור

האוגר שלנו סטיב, מושג חיינו סוגי של, השיב את נשמתו לבוראו. הייתי רוצה לומר שהוא נפטר בשיבה טובה תוך כדי שהוא עושה את מה שהוא אוהב, אבל האמת היא שאני לא יכול להגיד דבר כזה כי אין לי מושג איך הוא מת. פשוט הקפדנו לתת לו כל כך מעט תשומת לב, שהעובדה שהוא הלך מאיתנו הייתה כנראה חומקת מאיתנו עוד שבוע, לולא העובדה שאשתי התעקשה שצריך מדי פעם להחליף לו את הנסורת בכלוב.

אז בשישי האחרון ניגשנו לבצע את ההחלפה, אשתי הייתה צריכה להרים את סטיב, ואני לפנות את הנסורת המלוכלכת. אלא שאז אשתי, שרגילה לחטוף מסטיב המנוול נשיכה אחת או שתיים ככה בשביל הכיף שלו, שמה לב שהוא לא נמרץ כהרגלו, ולמען האמת לא זו בכלל. "נדרמה לי שסטיב מת", היא אמרה. ואכן הגוף הזעיר שלו לא נע מעלה ומטה, הוא פשוט שכב מכורבל עם הפנים לנסורת, נוקשה כמו אבן.

"שעת הפטירה 14:24", הכרזתי כמו שלמדתי בסדרות שאני לא צופה בהן וניגשתי לעדכן את המשפחה הקרובה שלו. דפקתי אצל ילובסקי השכן, שמסר לנו את סטיב בזמנו, בנה של האוגרת שלהם. "אני צריך לדבר עם האוגרת שלכם", אמרתי בכובד ראש, "יש לי חדשות לא נעימות לגבי סטיב". ילובסקי השכן הפגין, במחילה, אינטליגנציה רגשית של עץ במבוק, וביקש ממני לא לשגע את המוח בשישי. מה שכן הוא עשה זה לבקש אם אפשר למסור להם את הכלוב המיותר במקרה שנחליט שאין בכוונתנו למלא את מקומו של סטיב. אתם מבינים? הגופה עוד לא התקררה והוא כבר מחלק את השלל.

הלכתי מילובסקי בתחושה של גועל מהולה בעוד יותר גועל וניגשתי לטפל בסידורי הלוויה. בינתיים בבית, אשתי סיפרה לילדים שסטיב האוגר שהיה איתנו כבר שבעה חודשים נפטר. "הוא היה פה עד עכשיו?" שאל הבכור, ששכח לחלוטין מקיומו של האוגר האומלל. "כן, הוא היה פה עד עכשיו", התרעמתי, "אבל עכשיו הוא איננו".

"בסדר נ, בסך הכול אוגר", הוא הפטיר למורת רוחי. שאר הילדים גם כן לא הפגינו וירטואוזיות רגשית והחלטתי שאם אני לא רוצה שהם יסיימו כמו ילובסקי אני אצטרך לקחת את העניינים לידיים. "ילדים", אמרתי להם, "סטיב היה חלק אינטגרלי מהחיים שלנו לתקופה לא קצרה, לראיה הנשיכות שלו שעדיין נוכחות על האצבעות של אמא". חשבתי ששמעתי את אשתי מסננת "יימח שמו", אבל התעלמתי. "אני מבין שזה קשה להתמודד עם אובדן", המשכתי, "בטח כזה שנחת עלינו פתאום, אבל בריחה לא תעזור". "אתה בכלל לא אהבת את סטיב", הטיח בי בן הזקונים, "הוא

נשך אותך פעם אחת ומואז לא התקרבת אליו". "יפה מאוד", אמרתי לו, "מה שאתה עושה עכשיו נקרא בפסיכולוגיה "השלכה", אתה כואב את לכתו של סטיב ולכן אתה משליך עליי את מה שאתה בעצם מרגיש כלפי עצמך". "קצת מאולץ", לחשה לי אשתי.

"את סתם אומרת את זה כי את חושבת שאת בעצמך מאולצת. זה נקרא השלכה", לחשתי לה. מזל שממש לאחרונה למדתי מה זה השלכה ולכן יכולתי לזהות אותה בקלות כזאת. בקיצור, אמרתי לילדים ולאשתי שאנחנו נקיים לווייה בעוד כמחצית השעה ושאני מבקש מכולם להגיע ולכבד את האירוע. יצאתי לאתר הבנייה שמול הבית והתחלתי לחפור לסטיב חלקה במקום שבו כבר שנים מבטיחים שיהיו בו כביש או חניות. ידעתי שלפי קצב התקדמות הבנייה אף אחד לא יפריע את מנוחתו בעתיד הנראה לעין.

אחרי שהכול היה מוכן, קראתי לילדים ולאשתי ונשאנו את הכלוב של סטיב מהבית אל החלקה. מרחוק, חתול בשם קרץ הביט על הנעשה בעניין, כאילו יש לו תוכניות אחרות בנוגע לסטיב ז"ל.

אספתי את הילדים סביבי ואז תפסתי את גופתו של סטיב עם כף החפירה והרמתי.

מה אני אגיד לכם, הפרצוף של סטיב שנגלה לעינינו היה חומר שממנו עשויים סיוטים. לא נעים בכלל. הילדים קפצו מבהלה ואפילו קרץ החתול היה נראה שקצת ירד לו מהאוגר הזה. אבל אני שמחתי שלפחות הילדים מפגינים מעט רגש. כנראה שגם אני קצת נבהלתי, כי במקום להניח אותו בעדינות הפלתי את סטיב ישר אל תוך מקום מנוחתו האחרון. "זה נקרא השלכה", אמר בן הזקונים.

"תהיה בשקט", התעצבנתי.

כיסיתי את המנוח באדמה והנחתי עליה שתי לבנים מרובעות כמצבה.

ביקשתי מהילדים לומר כמה מילים. הם סירבו. אשתי הצילה את המצב.

"סטיב", היא אמרה, "היית איתנו שבעה חודשים. רצת על הגלגל שלך ואכלת מהאוכל. לפעמים ישנת".

זה היה נשמע כאילו היא מקריאה את הערך שלו בוויקיפדיה. "מאמי, קצת יותר נשמע אם אפשר", ביימתי אותה.

"סטיב", היא ניסתה שוב, "אנחנו מצטערים אם לא התייחסנו אליך מספיק, אבל תמיד נזכור שאתה היית חייט המחמד הראשונה שלנו".

זה היה הרבה יותר טוב.

הנחנו כל אחד אבן קטנה על המצבה והתחלנו להסתובב הביתה, כשהבן השני שלי, שעד עכשיו היה מאוד שקט, צעק פתאום "האות סמ"ך!" והתחיל למלמל פסוקים באות ס'. מסכן הילד, קפצו לו פלאשבקים מהאזכרה של סבא.

"לא צריך להגזים חמוד", הרגעתי אותו, "בסך הכול מדובר באוגר". ●

כיסיתי את המנוח באדמה והנחתי עליה שתי לבנים מרובעות כמצבה. ביקשתי מהילדים לומר כמה מילים. הם סירבו. אשתי הצילה את המצב. "סטיב", היא אמרה, "היית איתנו שבעה חודשים. רצת על הגלגל שלך ואכלת מהאוכל. לפעמים ישנת". זה היה נשמע כאילו היא מקריאה את הערך שלו בוויקיפדיה

אני והבן הקטן משחקים מוכר וקונה

הוא: מה תרצה לקנות?

אני: פחית קולה

הוא: זה עולה 900

אני: או ווה, יקר!

הוא: אז חמש

אני: הרבה יותר טוב, תעשה לי

מחיר לשישייה?

הוא: כן

אני: כמה?

הוא: 900

אני: לכל הרוחות. אפשר

בתשלומים?

הוא: לא יודע מה זה

אני: תזרום

הוא: אז אפשר

אני: כמה?

הוא: אחד

אני: לכל הרוחות. אתם מקבלים

דיינרס?

הוא: לא יודע מה זה

אני: תזרום

הוא: מקבלים

אני: אחחח ידעתי שהייתי צריך

לעשות דיינרס

הוא: טוב אנחנו סוגרים

אני: מתי תפתחו שוב?

הוא: עכשיו זה ספרייה

אני: מעולה, יש לכם את החדש

של הרלן קובן?

הוא: אני אשכיב את עצמי לישון

חדש!

בשבע - כל השבוע

נבחרת הכותבים של העיתון עכשיו גם בדיגיטל!

יוני רוטנברג

רחלי מושקוביץ

הרב ליאור אנגלמן

יוסף ארנפלד

ד"ר חנה קטן

חפשו בגוגל: בשבע אונליין

אתר האקטואליה החדש **בשבע אונליין**
מעדכן בכל יום עם חומרים חדשים על כל מה שחשוב ומעניין

אירועים | סיפורים | ניתוחים | פרשנויות | דעות | ראיונות | פודקסטים מצולמים

בשבע אונליין | BE7.CO.IL

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

מתג שפתיים

מהגעגועים לירושלים של פעם ועד לחדשות המתפרצות מיציע אוהדי בית"ר – אם תשאלו את עורכי המהדורות התלאביבים, מצבה של ירושלים עגום מתמיד

אביב, אבל עובדים קשה למען מיתוג ירושלים.

עיר נצח בלי עתיד

כל השנה אמצעי התקשורת עוסקים במיתוג בירתנו הנצחית, אבל לקראת יום ירושלים הם מתאמצים במיוחד. זה מתחיל בדרך כלל בסקר הקבוע של המכון הישראלי לדיכאון כללי, או איך שקוראים לו, שמציג נתונים עגומים לגבי מצבה של ירושלים שהיא היום ענייה יותר, חרדית יותר וקנאית יותר ממה שהייתה אך לפני שנה. בעיניים בורקות וקצף על השפתיים מדגישים הכתבים שהעיר מלוכלכת ומפויחת ואף אחד לא רוצה להגיע אליה, ויעידו על כך פקקי הענק המשתרכים עוד מלטרון. התשתיות בעיר ישנות, הבתים מטים לנפול והתחבורה קטסטרופלית מכיוון שלא משקיעים בירושלים, רק כל הזמן משפצים ובונים ועושים חור בראש לתושבים שמתלוננים ללא הרף על השקט הבלתי נסבל בגלל שהעיר פשוט מתה. אם תושבי ירושלים בכל זאת ממקמים את עצמם גבוה במדד האושר, זה רק בגלל הכוונה שלהם לעזוב בקרוב ולעבור לעיר נורמלית. עובדה שבשנה האחרונה נוספו לבירת הנצח של העם היהודי בקושי 20 אלף תושבים חדשים ובסך הכול מתגוררים בה כיום רק קצת יותר ממיליון איש, מה שממצב אותה בבהירות כעיר הגדולה בישראל ומוכיח שאין לה עתיד. או כמו שהכותרות מגדירות אותה: המונית, סוונת, אסונית.

לאחר דברי פרשנות מלומדת על הביזום הפושה והגעגועים לירושלים של פעם – כשהיא עוד הייתה עיר ספר קטנה ומופגזת ואי אפשר היה להגיע לכותל – עוברים העיתונאים לדווח על מפגן הלאומנות המכונה גם "מצעד הדגלים". לא מדובר במחוות אהבה לירושלים, מסבירות המהדורות לצופים ההמומים, אלא בנערים חמושים בכיפות שמתכננים לבצע את הפשע הנורא בתולדות האנושות: לצעוד אל רחבת הכותל דרך שער שכם, וכל זה בחסות משטרת בן גביר.

בשם האיזון העיתונאי מרואיינים בכתבה תושבים המייצגים את המגוון האנושי של העיר: ערבי מהעיר העתיקה המספר כיצד בשנת חרט"ט מישוהו דפק לו על הדלת בפראות באמצע המצעד ועכשיו הוא כבר לא מאמין יותר בשלום; בעל חנות ברחוב יפו שקובל על כך שכל הזמן חוסמים את העיר וזה הורס לו את העסק שכבר לפני עשר שנים הוא השכיר ועבר לשפלה כי חלאס, כמה אפשר; ופעילה חברתית מיוסרת שמקוננת על המצעדים הפרובוקטיביים האלה שמפוררים את המרקם החברתי העדין של ירושלים, ומזמינה את כולם למצעד הגאווה שיתקיים בעיר בעוד שבועיים.

מכאן ואילך האיטימים רודפים זה את זה: ידיעה בלעדית על ערבים שכבר לא מרגישים בבית כשהם נוסעים ברכבת הקלה, ריאיון עם צנחן ממלחמת ששת הימים שגנבו לו את המדינה, כתבת צבע על בעלי מסעדות ברובע המוסלמי שלמרות הכול ממשיכים להכין חומוס בטעם דו־קיום, ואיך לא – כתב אמיץ במיוחד ששם נפשו בכפו, הסתנן ליציע אוהדי בית"ר באצטדיון טדי במשחק נגד באר שבע ושב עם מסקנות נוגות.

כשביום ירושלים עצמו הצופה הממוצע מדליק טלוויזיה ורואה את החדשות המתפרצות מלב הריקודים שלמרות הכול יצאו לדרך, הוא כבר יודע שיום ירושלים נוסד רק כדי להפחיד ערבים שלווים, שהעיר שורצת נערי גבעות שרודפים נזירות, ושבאופן כללי ירושלים היא עיר אלימה ומסוכסכת שהסיבה היחידה להגיע אליה היא כדי להטיל מצור על בית ראש הממשלה.

מה שמוזר זה שלמרות מאמצי המיתוג, הציבור הרחב לא חוגג את יום ירושלים. מצד שני, אמצעי התקשורת שלנו ממתינים כל השנה את ישראל כמדינה שצריך לסגור אותה ולזרוק את המפתח לים, ולמרות זאת הישראלים עדיין חוגגים את יום העצמאות בשקיקה. אז למה את יום ירושלים חוגגים בעיקר במגזר? לא יודע. כך מגזר עלינו. ●

כל מה שחסר לירושלים הוא מיתוג טוב. אילוסטרציה

כשביום ירושלים עצמו הצופה הממוצע מדליק טלוויזיה ורואה את החדשות המתפרצות מלב הריקודים שלמרות הכול יצאו לדרך, הוא כבר יודע שיום ירושלים נוסד רק כדי להפחיד ערבים שלווים, שהעיר שורצת נערי גבעות שרודפים אחרי נזירות, ושבאופן כללי ירושלים היא עיר אלימה ומסוכסכת שהסיבה היחידה להגיע אליה היא כדי להטיל מצור על בית ראש הממשלה

השבוע שוב מצאתי את עצמי מהרהר בשאלה שמעסיקה את המגזר לפחות פעם בשנה – למה רק אנחנו חוגגים את יום ירושלים. וכשאני אומר "מגזר" אני לא מתכוון לשותפיו הטבעיים של בנט מהמגזר של מנסור עבאס, שמציינים את יום ירושלים אבל יותר בגרסה האיראנית שלו. כלומר לתחושתם הם פחות מתחברים לתפילה בנוסח "ולירושלים עירך ברחמים תשוב", יותר לג'יהאד בסגנון "מן אל־קודס במהרה כל יהודי יעוף", אבל אולי זו רק התחושה הסובייקטיבית שלי. בכל מקרה לא זכור לי שראיתי את בני המגזר הזה איתנו בריקודגלים, אם כי האמת העגומה היא שגם את המגזרים האחרים מהחברה הישראלית לא ממש רואים שם. בשביל רוב הישראלים יום ירושלים הוא סתם עוד יום, לכל היותר עושים איזה טקס חביב בבית הספר והולכים הביתה להתכונן לאירוויזיון. בגלל זה שקעתי השבוע בהרהורים. וגם בגלל שבאופן כללי אני מהורהר בנפשי.

מכל החגים וימי הזיכרון שלנו יש שניים שלא ממש נתפסו בציבוריות הישראלית, ושניהם קשורים לירושלים. הראשון הוא יום ירושלים, והשני הוא תשעה באב. לגבי תשעה באב אפשר להבין – אף אחד לא אוהב ימים עצובים, בטח לא באמצע הקיץ כשהילדים בחופש והמוח במצב כרום מאודה. אבל למה הישראלים לא מתחברים ליום ירושלים? האם זה בגלל עומס החגים שמשאיר אותנו בתקופה הזאת קצת קהי חושים? האם בגלל שבכל החגים – פסח, יום העצמאות, ל"ג בעומר ושבועות – יש חופשות מהלימודים, ורק ביום ירושלים לא? האם זה בגלל שהוא יוצא באמצע השבוע אז אין פנאי לחגוג אותו, חוץ מהשנה הנוכחית שהוא יוצא ביום שישי, ואז בוודאי אי אפשר להקדיש לו זמן בגלל ההכנות לשבת?

מבחן השכן

כל פרסומאי מתחיל יודע שכדי לשווק משהו צריך למתג אותו, ליצור לו זהות ואסוציאציה רגשית. ממתקים ממותגים באסוציאציה של עוגה. תוספי תזונה באסוציאציה של בריאות. פוליטיקאים משקיעים המון כסף כדי למתג את עצמם בתור המושיעים האולטימטיביים של העם – מה העם, של כל העולם – ורק אחרי הבחירות מתברר הניתוק מהמיתוג, אבל אז זה כבר מאוחר מדי. גם לחגים יש מיתוג, על פי רוב באמצעות אוכל. בראש השנה תפוח בדבש, בחנוכה סופגניות, בפסח מצות, בשבועות גבינה, ביום העצמאות מנגל, ביום כיפור שום דבר. רק ליום ירושלים אין מאכל ייחודי. ולא, מעורב ירושלמי לא נחשב, זה לא באמת ירושלמי וגם לא ממש אוכל.

לכל עיר בירה יש משהו שמזוהה איתה באופן מיוחד. לרומא יש קולוסיאום, ללונדון ביג בן, לפרזיז מוסלמים שמשתוללים ברחובות. לירושלים יש כמובן את הר הבית, הכותל, שוק מחנה יהודה וגן חיות אחד, אפילו שניים אם הכנסת במקרה לא בפגרה. וכמו כל עיר תוססת גם לירושלים יש את פורעי החוק שלה, אם זה בצורת הפרות סדר במזרח העיר, שריפת פחים בשכונת מאה שערים או דיונים בבית המשפט העליון.

ירושלים היא עיר של חיבורים: קודש וחול, עבר והווה, מזרח ומערב. זה מרשים, אבל לא מספיק למיתוג שיגרום לישראל הממוצע לשאול את השכן שלו: "נו, אז איפה אתם ביום ירושלים?". ביום שבו השכן לא ירים גבה בתגובה, אלא יענה אלמנטרית "עדיין לא החלטנו, אנחנו מתלבטים בין יציאה לבמה המרכזית לבין אירוע קטן בבית", נדע שיום ירושלים תפס את מקומו הראוי במשפחת החגים הישראלית, איפה שהוא בין יום העצמאות לחנוכה.

בינתיים היחידים שחוגגים את יום ירושלים הם בנות ובני המגזר (אתם כבר יודעים איזה), קומץ פוליטיקאים שמשתתפים בטקסים הרשמיים – ואמצעי התקשורת, שאומנם נמצאים בתל

בס"ד

לשחרור חברון
במלחמת ששת הימים

לכבוד שנת ה-59 לשחרורה של חברון

ביני לנדאו

מופע להקה מיוחד

למרגלות מערת המכפלה

יום שלישי | ג' בסיוון | 19.5

במעמד שרים, ח"כים ואישי ציבור

צילום: דניאל נפוסי, לע"מ

זור התקווה מחזיק ומרחיב את מורשת האבות והאמהות

כרטיס: 30 ש"ח | מספר המקומות מוגבל!
כרטיסים באתר שיקצ'אק או
חפשו בגוגל חברון המורשת של ישראל

מועצה מקומית
חברון

מועצה לשימור
אתרי מורשת בישראל

Staff Officer of Archaeology

משרד המורשת

"במקצוע שלי אני משלב את שתי
אהבותיי הגדולות, אדריכלות
וירושלים". משה שפירא

חורבן ובניין

אדריכל השימור משה שפירא מחדש מדי יום את פניה
ההיסטוריות של ירושלים ומחבר בה מזרח ומערב –
משחזור בתי הכנסת בשכונות מערב העיר ועד עבודות
שימור בכפר השילוח והעיר העתיקה. השמחה שלו בבניין
ירושלים מלווה בגעגוע לבנו הלוחם ענר שפירא הי"ד,
שאהב גם הוא את ירושלים בסגנונו המוזיקלי המיוחד

עתיה זר // צילום: מאיר אליפור

שכונת ארנונה בירושלים. בתי אבן ישנים וחדשים ניצבים זה ליד זה, בניינים נמוכי קומה ועצים עתיקים שעלוותם מתחדשת עם האביב משרים אווירה ירושלמית של ישן וחדש מעורבבים זה בזה. כך הוא גם ביתם של משה ושירה שפירא שניצב בשכונה - חיפוי אבן ישן לבית מודרני מטופח.

מותו ההרואי של בנם ענר הי"ד ביום הטבח בעוטף האיר את סיפורם הייחודי, השוזר אהבה רבי־דורית לירושלים וכישרון אומנותי יוצא דופן. שניהם אדריכלים בוגרי 'בצלאל'. שירה סמונכ"לית במשרד המורשת ופועלת להנצחת המורשת של היישובים בחבל תקומה. משה הוא אדריכל שימור, רוב עיתותיו מוקדשות לשימור אופייה הייחודי של ירושלים המתחדשת ולתכנון השימור של אתרי מורשת ברחבי הארץ. "אני מרגיש שזה מקצוע שהמציאו במיוחד בשבילי", הוא מספר בחיוך. "אחרי שנתיים שהייתי אדריכל, שמעתי שמחפשים אדריכל כדי לסייע בשימור אתרים בירושלים. כך אני משלב את שתי האהבות הגדולות שלי, אדריכלות וירושלים".

הצוואה נכתבה בשיר

בכניסה לבניין הקטן ניצבת פינת זיכרון לענר ובה תמונתו, לצד ספסל מעוצב דמוי פסנתר, כלי הניגון של ענר. בבוקר שמחת תורה תשפ"ד הבינו בני הזוג כי בנם נמצא בעין הסערה בדרום, אך חלפו כמה ימים עד שגילו מה עלה בגורלו. בטרם זוהתה גופתו, כבר החלו להגיע אליהם עדויות על גבורתו במיגונית. ביום חמישי שאחרי שמחת תורה הגיעה הבשורה המרה לפתחם, ובמהלך השבעה התוודעו לסיפור גבורתו. "היה קשה לתפוס את זה", משחזר משה, "צעירים שניצלו מהמיגונית הגיעו לספר מה היה, ואנשים התקשו להאמין". אחרי השבעה התחילו להגיע תמונות וסרטונים שמהם עלה סיפור גבורתו המופלא של ענר, שהדף בידיו רימונים שהושלכו על המיגונית, עד שנהרג בעצמו. תחקיר שהציג הצבא למשפחה לפני שבועות אחדים הראה כי ענר המשיך להדוף את הרימונים גם לאחר שכף ידו נקטעה מטיל RPG. התחקיר חשף כי הלוחמה ארכה 34 דקות, ובמהלכן הדף 10 או 11 רימונים.

ענר, לוחם בסיירת הנח"ל, היה לפני שחרור מהצבא. למרות שהיה חייל מצטיין הוא חיכה לשחרור כדי שיוכל לשוב לעסוק במוזיקה, אהבתו הגדולה. 60 פרויקטים מוזיקליים הוא השאיר אחריו, בשלבים שונים של עיבוד. השיר הראשון שלו שפורסם,

ג'רוד', עוסק באהבתו לירושלים. "ענר ניגן בפסנתר מגיל שש", משתף משה. "בשלב מסוים הוא הקים אולפן הקלטות בבית. הוא היה כמו 'המתמיד' של ביאליק,

אבל במוזיקה. היה מסוגל לעשות מוזיקה 12 שעות ברצף בלי לצאת מהחדר. הטקסטים שלו הם על הקיטוב בחברה, על הטרדות. יש לו שיר בשם 'וזה' שהוא כתב בגיל תיכון, על הילדים שסובלים בעוטף. הוא ממש מתאר מצב שהוא כמעט כמו חיזיון נבואי של מה שיקרה במדינתנו. הוא היה ילד בתיכון שכמעט לא ביקר בעוטף, אבל כאב לו מה שקורה שם", הוא מספר, "היה לו סף רגישות גבוה בכל דבר. לשים לב מי צריך עזרה, מי מסכן, בזמן הרפורמה המשפטית הוא כתב שיר בשם 'שנאת אחים', מאוד כאב לו הקיטוב. הוא לא הצביע בבחירות מרוב שזה כאב לו".

כיום המשפחה יוצרת שיתופי פעולה עם זמרים ומפיקים מוזיקליים כדי להוציא את השירים לאור. חלק מהאומנים מוסיפים לשירים מילים משלהם. "אנשים שומעים את השירים שלו וחושבים שזה AI, מתקשים להאמין שהוא הספיק כל כך הרבה", אומר משה, "הוא הספיק לעצב את העטיפה של האלבום הראשון שתכנן, עיצב גם לוגו ואפילו חשב איך לממן את זה - הוא התחיל להדפיס חולצות עם ציורים שלו". בני המשפחה ממשיכים את המיזם, ורוב המימון לפרויקטים של המוזיקה ממשיך להתבצע ממכירת חולצות שעליהן מודפסים ציורים של ענר. משה קורא לו "העובד הכי מסור של העמותה".

אתה מתאר בחור צעיר עם הספקים גדולים, אתה חושב שהוא הרגיש שחיי קצרים?

"יש שירים שלו שבהם הוא מדבר על זה. באחד השירים הוא כתב 'מעדכן את הצוואה, אם אני מת תוציאו את האלבום שלי'. אני חושב שחייילים קרביים בתקופה הזאת, גם לפני המלחמה, חיו את האפשרות של מוות. בטח בגיל הזה. חייל שהולך לשירות קרבי מבין שהסכנה מרחפת, והייתה לו תודעה למצות את החיים, לטייל כמה שיותר, הוא מאוד העריך את העולם הזה. כשעברנו דירה הוא עלה עם ארגז שלם מלא בציורים שלו. כשאחים שלו צחקו שהוא מביא את זה, הוא אמר 'אני אשאיר אחריי מורשת. מה אתם משאירים אחריכם?'. היה לו חשוב לא לבזבז את הזמן. הוא ראה במסך הטלפון בזבוז זמן גדול".

משה מגלה כי ענר, שהיה סמל בסיירת, חי בתודעה שעומדת לפרוץ מלחמה, חודשים רבים לפני שפרצה. לתרגילים התעקש לצאת עם שכפ"ץ מהסיבה הזאת. "אני חשבתי לעצמי מה הוא כבר מבין, אבל מסתבר שכמו בבגדי המלך החדשים, דווקא הילד הוא זה שצועק שהמלך עירום. הפיקוד הבכיר והנהגה הם אלה שהיו שבויים בקונספציה. היה להם נוח להאמין בה".

ציציות בחוף בבצלאל

ענר היה דור רביעי בירושלים. אביו משה נולד וגדל בשכונת רחביה. סבו, משה חיים שפירא, היה ממנהיגי המפד"ל ומהותמים על מגילת העצמאות. משה למד בבית הספר חורב, ולאחר מכן ביישיבת הר עציון, אצל רבותיו המובהקים הרב עמיטל והרב ליכטנשטיין, שעיצבו את תפיסת עולמו. "כשסיימתי את הישיבה התלבטתי איפה ללמוד", הוא משתף, "נרשמתי גם למשפטים בבר אילן וגם לבצלאל, שם למדה סבתא שלי. אמרתי לרב ליכטנשטיין שאני מתלבט, כי בצלאל זה מקום מאוד חילוני ויש הרבה התמודדויות, לעומת בר אילן, שזה כמעט המשך של ישיבת הגוש, בוודאי במשפטים. הוא אמר לי 'בדיק להפך. דווקא בר

"ירושלים צריכה לשמור על הייחודיות שלה". מנהרת הלוחמים בשער ציון, פרויקט שימור שתכנן שפירא

אילן יכול להיות מדרון חלקלק. בבצלאל יהיה לך ברור מי אתה לעומת האחרים'. והוא כמוכן צדק, כמו בכל דבר".

משה מספר על ימיו כסטודנט, שבהם היה היחיד שהצביע בגלוי למפלגה ימנית, אירוע סנסציוני בבצלאל, כדבריו. הוא הלך באופן מופגן עם ציציות בחוף, וכשהיו מנסים לרמוז לו שהוא לא שייך למקום, היה משיב כי הוא דור שלישי בבצלאל והוא האוטנטי כאן.

את שירה אשתו פגש כששניהם השתתפו בתוכנית לימוד תורה לסטודנטים בירושלים. הם קבעו את מושבם בשכונת ארנונה, בסמוך לבית הוריה של שירה. "הילדים שלנו הם דור רביעי בשכונה", הוא מציין בגאווה, ומספר כי אביה של אשתו רואה בכך את הגשמת הפסוק "ונושנתם בארץ".

לזוג נולדו שבעה ילדים, ענר הוא הבכור. בתום לימודיו החל משה לעבוד במשרד אדריכלות, וכעבור שנים אחדות נושא השימור החל לצבור תאוצה ונוצר הצורך באדריכל שימור. "זה בדיק התחביב שלי, להיכנס לבתים ישנים, לנבור ולחפש, ולגלות את ההיסטוריה שלהם", מסביר משה מה כולל התפקיד. "צריך לעשות תיק תיעוד על ההיסטוריה של הבניין, איך הוא התפתח, מה קרה, מי הדיירים שהיו בו, אילו שינויים הוא עבר, ואז לגבש תפיסה האם הוא ראוי לשימור. אני מרגיש שזכיתי".

שפירא עוסק רבות בשחזורים של בתי כנסת. הוא מספר על שחזור בית הכנסת חת"ם סופר בשכונת בתי אונגרין, שנעשה על פי תמונות, ושחזור 'בית הרב', שאותו הצליחו להציל לאחר מאבק משפטי בגורמי נדל"ן. אחד הפרויקטים הנוכחיים שלו הוא שחזור מגדל התצפית של בית הכנסת 'זוהרי חמה' עם שעון השמש שנמצא ברחוב יפו. בית הכנסת היה ייחודי בגלל שעון השמש שלו, שלפיו כיוונו תושבי ירושלים את שעות התפילה. את שעון השמש התקין תלמיד ישיבה אוטודידקט ממאה שערים. לבחור, אגב, קראו משה שפירא. התוכנית היא לשחזור את מגדל התצפית הגבוה שהיה במקום לפני שהותקן שעון השמש. המגדל

היה בגובה קו פרשת המים, וכך ניתן היה לראות מהמגדל את הנץ החמה בהר הזיתים.

עוד פרויקט שבו נטל חלק הוא שחזור בית הכנסת 'קהל חסידים' בשערי חסד, שהורחב בהתאם למבנה המקורי על פי התכנון של שפירא, ובימים אלה הוא משחזר את בית הכנסת 'מוסאיוף' הבוכרי במרכז ירושלים.

מה מיוחד בתפקידו של אדריכל שימור?

"אדריכל שימור נכנס לתמונה הרבה פעמים כשיש בניין ישן ורוצים להוסיף לו קומות. אדריכל שימור ידאג לעשות את זה טוב, כי צריך לשמור על הרוח של הבניין ולשם כך צריך ליצור שפה. למשל בתלפיות יש בית של מייסד השכונה, שעובר עכשיו שימור. אז שומרים על החזית המפוארת של הבית, על תריסי העץ, כדי לשמר את הנראות של פעם. שלא יהיה רק השלט הקטן שמספר שכאן היה הבית. בעל הבית הנוכחי יקבל פיצוי ויוכל לבנות עוד קומות, והרחוב ירוויח שבכניסה לשכונה יש פנינה כזאת".

אגב האזכור של שכונת תלפיות, שפירא מרחיב מעט על סיפור ייסוד השכונה: "אחרי שראו שאחוזות בית (שכונה מחוץ לחומות יפו, שהפכה לימים לתל אביב, ע"ז) מצליחה, היה ניסיון להקים עיר חדשה, כמו אחוזות בית, מנותקת מהירושלמים הוותיקים. רצו לבנות עיר משכילה, עם אוניברסיטה במרכז השכונה ומגרשי ספורט. אפילו הביאו את אלברט איינשטיין, שבדיק הגיע לטקס חנוכת האוניברסיטה העברית, לטקס הנחת אבן הפינה לבית של אליעזר בן יהודה שעבר לכאן. גם הרכבת הייתה אמורה להגיע לשכונה הזאת. זה היה אמור להיות חידוש, אבל אחרי מאורעות תרפ"ט כולם עזבו ורוב האנשים עברו לרחביה".

באילו התלבטויות נתקלים בתהליך השימור?

"אני אתן לך דוגמה. לפני כמה שנים שוחזר הבית של לוי אשכול. במהלך התחקיר על הבית מצאנו קמין עצים בנוי בתוך הקיר. זה היה משהו שאפיין את הבריטים, והבעלים הקודם של הבית היה פקיד יהודי בריטי. כשלו אשכול הגיע לגור כאן אטמו את הקמין שבקיר, כי זה נתפס כמשהו בורגני. ואז הייתה לנו שאלה, האם להסתיר את הקמין הזה או לא? האם להראות איך הבית היה נראה לפני שאשכול נכנס אליו? בסוף החלטנו שלא להשאיר את הקמין, כדי לשקף איך זה היה כשאשכול היה שם. זו החלטה ערכית, למה רוצים לשחזר.

"עוד דבר שגילינו שם היה מקלט, חיפוי עץ בקיר שאפשר להזיז ואז יש מדרגות שיורדות. לחשוב שזה היה הבור של ראש הממשלה בזמן מלחמת ששת הימים, משהו קטנטן כזה, זה היה גילוי מעניין. כמוכן שאת זה השארנו. זה הדבר המיוחד בירושלים, שכל הזמן מגלים".

עוד דוגמה להתלבטות הייתה לו במוצבים ברמת רחל, שאותם החליטו לשקם לפני כמה שנים. "הייתה לנו מפה של תעלות הקשר של המוצב, שהכינו אחרי מלחמת ששת הימים. ואז הגיע מפקד הסיירת הירושלמית, שהיה קשר ואחראי על הגזרה במלחמת השחרור. הוא התעקש שאחת התעלות נמצאת במקום אחר מזה שמופיע במפה. אז למרות שהעדויות היו אחרות לא רבנו איתו. אם זה מה שקיים בתודעה של האנשים שהיו שם, זה יותר חשוב".

גיא בן הינום הפך לגן עדן

שני פרויקטים ששפירא גאה בהם מאוד הם הגשר התלוי בגיא בן הינום ומנהרת הלוחמים בהר ציון. "כתוב על ירושלים 'עיר שחבורה לה יחידו', ואני זכיתי לחבר שני חלקים בירושלים", הוא מסכם את שני הפרויקטים המחברים הללו. מנהרת הלוחמים היא מנהרה שעולה מבריכת הסולטן להר

ראש העיר לערבים, היינו מסתובבים וילדים היו זורקים עלינו אבנים. ואז הוא אמר: יש לנו שש דקות לצאת מכאן. ככה זה היה לפני עשר שנים. יש כאלה שאומרים שנוכחות יהודית יוצרת פרובוקציה, אבל ההפך, אנחנו רואים שנוכחות יהודית יוצרת משילות. אני אומר: הערבים הולכים בכל מקום, כך ראוי. וראוי שגם יהודים יוכלו ללכת בכל מקום בעיר הזאת. כשיהודים הולכים בשכונות ערביות זה משדר נורמליות. אני חושב שככה ירושלים צריכה להיות, עיר מאוחדת. סבא שלי זכה לחתום על איחוד ירושלים. הוא היה שר הפנים, ואני זכיתי לעשות גשרים בירושלים."

לתכנן את העיר לעולי רגלים

מה דעתך על ההתפתחות של הבנייה לגובה בירושלים? העיר משנה את פניה?

"אני חושב שצריך לבנות לגובה, אבל צריך לדעת איפה לעשות את זה. בהרבה מקומות זה ממש פוגם באווירה הייחודית, והופך למשהו שלא מחובר להוויה הירושלמית. יש משהו יפה בפשטות של הירושלמיות, ומגדל דירות עם חברת ניהול למטה זה לא מתאים לירושלים וגם לא לאוכלוסייה הירושלמית. ברור שחלק מהבנייה צריכה להיות במגדלים. יש אזורים שאין לי שום בעיה שיבנו בהם, אבל מה שסמוך לעיר העתיקה, שם זה ירושלים שצריך לשמור על הייחודיות שלה. נחלאות, מאה שערים, זו הליבה."

חשבת פעם על התכנון של ירושלים בתקופה שייבנה בית המקדש?

"בזמנו פנה אליי יהודה עציון, הוא עשה תוכנית איך תיראה ירושלים. אני העדפתי לא להיכנס לסוגיה הזאת. המלצתי לו על אדריכל אחר ואמרתי: יותר טוב שמישהו חילוני יעשה לך את זה מאשר מישו עם כיפה על הראש. והוא באמת עשה לו תוכנית לירושלים כעיר שהיא מוקד למיליוני עולי רגל."

לעומת הציונות, שאומנם כינתה עצמה בשמה של ירושלים - ציון, אך אנשיה פנו לעמק יזרעאל או לתל אביב, שפירא מרגיש שהציונות שלו נוגעת בירושלים האמיתית. "לאדם דתי לא יכול להיות משהו גדול יותר מירושלים", הוא אומר, "אצלנו במשרד לא עובדים ביום ירושלים. זה יום חג במשרד. אנחנו עושים טיול בירושלים, הולכים למסעדה, זה החג השנתי שלנו. אני אומר לעובדים: אנחנו זכינו. אחד הכינויים של הקדוש ברוך הוא זה 'בונה ירושלים', ויש לנו ציווי של 'הלכת בדרכיו'. 1,800 שנה יהודים לא יכלו להיות חלק מזה. אני אומר לאנשים במשרד שאנחנו זכינו לנס הגדול הזה בימינו, להיות מבוני ירושלים. זכות אדירה."

אתה מרגיש שהמשפט "בבניין ירושלים תנוחמו" רלוונטי אליך במיוחד?

"ענר אהב מאוד את ירושלים. כשעלינו לקבר שלו בשבעה שרנו את השיר שלו 'ג'רו', שבו הוא משלב את המילים של דוד המלך 'אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי'. הוא אהב את ירושלים, שיש בה הכול. כמה שיותר מורכב מבחינתו זה יותר שלם. אנחנו כמשפחה מאוד מחוברים לירושלים. ביום העצמאות מכינים קציצות חוביזה וזכר למצור. בראש השנה הולכים לתשליך בשילוח, שמחת בית השואבה זה בחצרות החסידים. התודעה הירושלמית מאוד חזקה אצלנו, והבנייה בירושלים היא חלק מזה. אדם מוצא נחמה בעיסוק היומיומי שלו, ואני בעיסוק היומיומי שלי בונה את ירושלים. אז זה קלישאתי בשבילי להפריד את הדברים. אני רואה בזה את אחד השיאים לשאוף אליו, לבנות את ירושלים."

ומעניינת, אז גם השכנות יותר טובה. הוונדליזם הפסיק. כשאזור הופך להיות אסתטי הוא כבר לא החצר האחורית של העיר, הוא לא מקום של פשע וסמים, הוא ליבה של פעילות אינטנסיבית וכולם נהנים מזה, גם הערבים וגם היהודים."

שפירא מעורב גם בפרויקטים של שחזור בתוך חומות העיר העתיקה. הוא האדריכל של מלון פטרה הסמוך לשער יפו, שהיה בעברו מלון יהודי בשם מלון אמדורסקי ונגאל לפני כמה שנים בידי עמותת עטרת כהנים. "רוב ההתחדשות הציונית בעיר העתיקה לא הייתה ברובע היהודי", הוא מספר, "כי רוב הנכסים בו שייכים לוואקף המוסלמי. מי שרצה לרכוש נכס, מצא דווקא באזור הרובע המוסלמי. למשל ישיבת 'אור החיים' ובית הכנסת 'פחד יצחק' נמצאים ברחוב הגיא, כי שם היה אפשר לקנות. דווקא שם מוצאים כל הזמן עוד נכסים בבעלות יהודית."

שפירא שותף כיום לשחזור בית הכנסת בכפר התימנים בסילוואן, הלוא הוא כפר השילוח. הוא מספר על שכונה בשם 'עזרת נידחים' שנבנתה ליהודים שעלו מתימן בעליית 'אעלה בתמר' בשנת 1882. הערבים החריבו את השכונה כולה חוץ מבית הכנסת. "אחד הדברים המדהימים שגילינו שם היה בתי מזווה בתוך המשקופים. ידענו שהיה בית כנסת, אבל לגלות פתאום את השקעים של המזווה בפתח זה היה מרגש."

מישה נזכר בסקר שעשה לפני עשר שנים בסילוואן. "עיריית ירושלים בנדיבות רבה החליטה להסדיר את תוספות הבנייה הלא חוקיות בסילוואן, כי באמת יש מצוקה גדולה בשכונות הערביות. אבל היא רצתה לעשות את זה בצורה מסודרת עם הקצאות לבנייה ציבורית. במסגרת זו עשינו סקר על השכונה. הייתי מגיע עם יועץ

צילום: חגית אברון

הדף את הרימונים בידיו והציל חיים. מימין: ענר שפירא הי"ד נאבק במחבלים בפתח המימונית

"ירושלים זה לא רק ארכאולוגיה. לירושלים יש הרבה רבדים והיא יכולה לדבר בהרבה שפות להרבה אנשים. כל היוזמות האלה שנעשות בצורה אסתטית, מפארות את ירושלים. בזכות הפרויקטים האלה יהודים יכולים ללכת בגיא בן הינום בלי פחד. זה דבר שלא היה לפני כן. נוצר שם מרחב נעים ומזמין לכולם"

ציון. "זו מנהרה שהייתה הרוסה. כל הילדות שלי ראיתי אותה ושאלתי את עצמי למה לא עושים איתה כלום, ראו שם קירות של בטון ופח עם חורים". המנהרה חיברה את ימין משה להר ציון כדי שהירדנים לא יוכלו לראות את האנשים שמגיעים להר ציון, שהיה בדינו, ולפגוע בהם.

משה מתאר שני פתרונות שהיו לחיבור בין הר ציון לעיר המערבית: "הראשון והחשוב היה המנהרה, שבמלחמת ששת הימים גדוד אחד נכנס דרכה לעיר העתיקה". הפתרון השני היה הרכבל, שנועד לאספקה בשעות הלילה אך מעולם לא היה בשימוש. "זו הייתה תעלה סגורה שמעליה היו פחים ומעליהם אדמה כדי שהירדנים לא יראו. עם השנים האדמה נסחפה והפחים היו חלודים והיו בהם חורים, ואני ראיתי את זה ואמרתי שאני רוצה לשחזר את המקום. התעלה כבר הייתה, אז אמרתי: בואו ננקה, נשאר את קירות הבטון ונעשה קירוי מעניין עם פלדה שהצבע שלה חלוד וזה יזכיר את הפחים של פעם, וכדי שתהיה תאורה נחתוך חורים בפח בצורת שבעים שמות ירושלים. זו חוויה מאוד יפה שרואים את אור השמש מוטל על קירות הבטון."

שפירא מציין לשבח את עמותת אלע"ד שיוזמת פרויקטים, בהם כאלו שהיה שותף להם, שייגעו בציבורים שונים בחברה הישראלית. "ירושלים זה לא רק ארכאולוגיה", הוא אומר, "לירושלים יש הרבה רבדים והיא יכולה לדבר בהרבה שפות להרבה אנשים. כל היוזמות האלה שנעשות בצורה אסתטית, מפארות את ירושלים. בזכות הפרויקטים האלה יהודים יכולים ללכת בגיא בן הינום בלי פחד", הוא אומר. "זה דבר שלא היה לפני כן. נוצר שם מרחב נעים ומזמין לכולם, זה עוד רובד. בימי שיש בצהריים יש שם קבלת שבת ודוכני אוכל. זה אזור שהוא גם טבע, גם היסטורי, יש פה את כל העושר שיכול להיות. הרצינוול הוא לחבר את התפר, את המערב והמזרח. אנשים היו מפנים את הגב למזרח העיר, גם בגלל תחושת איום, גם מחוסר עניין, וגם כי זה מוזנח. עכשיו זה אחרת. כשאתה יוצר סביבה שהיא נעימה ואסתטית

לא עו"ד מאותו הדבר

עורכת הדין אודליה קדמי לא מיישרת קו עם האג'נדות שסביבה:
היא עשתה שירות קרבי, אבל חושפת את הציניות שבה
משתמשים ארגוני הנשים בלוחמות, שמשלמות מחירים כבדים;
היא עורכת דין שיצאה לבדה לתמוך ברפורמה מול סביבה עוינת;
ולאחרונה השליכה את גלימת עורכי הדין מול בית המשפט
העליון, שלדבריה פוגע בזכויות האזרח. את האומץ היא שואבת
מהדמויות ההיסטוריות של מושבת מגוריה, זכרון יעקב

צורית פניגשטיין // צילום: שלומי יוסף

מקבלת השראה משרה
אהרונסון. עורכת הדין
אודליה קדמי

מושבה הפסטורלית זכרון יעקב, מושבת חלוצי העלייה הראשונה על רכס הכרמל, יש כנראה משהו באוויר שמטפח נשים דעתניות ואמיצות. עורכת הדין אודליה קדמי (42), המשנה לראש מועצת זכרון יעקב, מרגישה ששרה אהרונסון, מראשי מחתרת ניל", היא דמות מופת שיש לה חיבור עמוק אליה. וזו לא רק העובדה ששתיהן קבעו את ביתן במושבה. כבר מגיל צעיר, כשהתחנכה בבית הספר היסודי ניל", הוקסמה קדמי מהאגדה על משפחת המייסדים האמידה שהחליטה לחרף את נפשה למען עם ישראל ועתידו.

אודליה היא אישה נינוחה ונעימה, אך כשמתחילים לדבר על עתיד המדינה, על מערכת המשפט או על שירות נשים קרבי בצה"ל, העיניים שלה ניצתות. זהו אותו להט של לחמת שהוביל אותה ללחום כמפקדת בפלוגה מבצעית שתפסה קו בגבול לבנון ובקלקיליה, ואותה אש שמובילה אותה היום למאבקים משפטיים וציבוריים שמרעידים את אמות הסיפים של "ההגמוניה", כפי שהיא מכנה אותה. את הבערה הזאת היא מייחסת גם לשרה גיבורת ניל", שהיא מרגישה במונחים מסוימים כממשיכת דרכה.

בצל אבק הכוכבים

אודליה קדמי מתגוררת בזכרון יעקב מגיל עשר. בדרך לזכרון, עברה משפחתה מסע לחיפוש מקום וזהות. אימה היא חמוטל בן זאב, משרורת, מחזאית ופזמונאית מוכרת. סבה הוא איש התיאטרון מרדכי בן זאב, והשחקנים דורי בן זאב וערן בן זאב הם דודיה. "כילדה הייתי מסתובבת המון מאחורי הקלעים בהצגות, אבל אבק כוכבים מעולם לא הרשים אותי. לא התרגשתי מזה".

ההורים נפגשו במיאמי בארצות הברית ועלו לארץ. אביה הגיע עם שלושה ילדים מגישואים קודמים. הוריה, שהיא מגדירה כ"לדי פרחים", עברו מסע רוחני מורכב. הם דוגלים בחופש מוחלט, שאנטי. הם עברו מסע ארוך מבתי חילוניים והתקרבו ליהדות. בתוך התהליך הזה היו גרסיות, הלך ושוב. כל אחד מבני הבית עבר תהליך בעצמו. גרנו בהתחלה במבוא מודיעים, מושב של אמריקאים שעלו עם הרב שלמה קרליבך, ואחר כך בנווה אילן, בבית אורן ובעין איילה, עד שהתיישבו בזכרון".

בתוך העולם הליברלי והאומונטי הזה, אודליה הייתה זו שחיפשה את המסגרת. "בנית בעצמי את הדרך והגבולות שלי. אני הראשונה בבית שסיימה תיכון, למדתי באולפנית פרדס חנה. למרות כל החופש לבחור, ההורים שלי גאים בזה שנעשיתי עורכת דין. הם המעריצים הכי גדולים שלי, והם מעניקים לי מעטפת תמיכה בלתי פוסקת בחיים התובעניים שלי. אנחנו קרובים מאוד, גם פיזית. אני גרה לידם. אני משתדלת לעשות להם נחת ושיהיו גאים בי. אני הצברית הראשונה במשפחה, וגם המשפחה בארצות הברית גאה בי".

כשהגיע זמן הגיוס, חיפשה אודליה משמעות ואתגר. אלו היו השנים שאחרי בג"ץ אלס מילר, שפתח את קורס הטיס לראשונה בפני נשים, והצבא החל לפתוח יחידות קרביות נוספות לנשים כפיילוט. "הייתי נחושה להתגייס לקרבי, מלאת רצון לשרת בחזית", היא נזכרת. היא בחרה להיות לוחמת אב"כ בהנדסה קרבית, יצאה לקורס מ"כים ופיקדה בפלוגה מבצעית. "הייתי מלאת מוטיבציה, עשיתי את המקסימום, נתתי את כל כולי". היא שימשה כקשרית מ"מ במסעות, הצטיינה בטירונות, ואף קיבלה את כומתת הסמלת בטקס ההשבעה.

אך דווקא מתוך השירות המפואר ההוא, צמחה אצלה ביקורת נוקבת. "בדיעבד, יש לי תובנות אחרות לגמרי. אני לא נגד נשים לחמוות, אבל צריך לעשות את זה בצורה מושכלת. בשיקולי עלות מול תועלת, אין הצדקה לשילוב נשים בתפקידי לחימה. מקריבים את הנשים על מזבח הפרוגרס. דבקים באג'נדה ויהי מה". הביקורת שלה הופכת אקטואלית יותר ויותר עם נגיסתו של בג"ץ בעוד ועוד יחידות קרביות, שבהן הוא כופה על צה"ל לשלב נשים. רק לאחרונה הוציאו שופטי בג"ץ פסק דין נוסף המחייב שילוב נשים ביחידות מתמרנות של חיל השריון.

קדמי מדברת קודם כול על מראית העין של השוויון. "אמרתם שאני ראויה ושווה, אבל רוב הבנות לא עברו את הקיר הראשון בבחון מסלול. אז נתתי את עצמי עוד ועוד והרגשתי רע עם זה. לא הבנתי, למה אני לא מצליחה?". אודליה ראתה איך אונסים את המציאות כדי להתאים אותה לאג'נדה. "בפועל, ראיתי ששמים לי ספסל, מרוקנים מימיות ומוציאים מחסניות מהאפוד, אחרת הבנות

**"עשו ספין כאילו נקטנו
באלימות וניסינו
להתפרץ לאולם - זה
פשוט שטויות. מי
שפעל באלימות היו
המאבטחים כלפינו.
יצרו מצג שווא כאילו
יש פה איום ממשי. הרי
מדובר במשפחות
שכולות שבסך הכול
ביקשו לממש את זכותן
החוקית לשבת באולם.
ממה בדיוק השופטים
כל כך מפחדים? מאז
מתנהל קמפיין מתוזמר
נגד המשפחות
השכולות מהצד הימני
של המפה הפוליטית,
ממש עלילת דם הזויה
נגדן"**

לא יוכלו לעמוד באותם סטנדרטים. אבל בסוף יש סיבה פיזיולוגית להבדלי היכולת. אצל גברים מרכז המסה נמצא גבוה יותר, ואצל נשים זה לא מתאפשר. זה הכעים אותי. אתם משקרים לי! התחושות והתסכול היו ללא מילים. רק בהמשך ידעתי לבטא אותן".

קדמי הבינה שיש פה פגיעה בסופו של דבר ביכולת המבצעית: "אני זוכרת איזה רגע שהתובנה התחילה לחלחל. היינו במוצב יפתח בגבול לבנון. היה אירוע שהוצאתי את החבר'ה למד"ס בוקר. תוך כדי ריצה, כשאני מובילה את המד"ס, אחד החיילים ביקש לעקוף אותי. ברגע שאישרתי לו, בשניות עברו אותי כל החיילים. נבהלתי מהפער. הרגשתי שנתתי את המאמץ אחוז שלי וזה אפילו לא דגדג את היכולות של החיילים שלי. זה לא צריך להיות ככה. מפקד חייב להיות מודל לחיקוי, דמות נערצת ומכובדת בקרב חייליו, וזה מתבטא בהיבט הערכי, אבל כן, גם הפיזי. חשבתי לעצמי: אם אני המפקדת שלהם בקרב, איך הם יוכלו לסמוך עליי?"

קדמי מוסיפה ומספרת על מקרה אחר. "הוצאתי מארב על גבול לבנון והתייבש לי חייל. הזעקתי אמבולנס לפינוי, אבל הבנות לא הצליחו לשאת את האלונקה עד הכביש. נאלצתי לקרוא לחילון רק לאחר שהבנות לא הצליחו לשאת את האלונקה, כדי שנצא משם בכוחות עצמנו. הבנתי שיש פה תקלה מובנית. נוצר דיסוננס שהלך והתעצם. חוץ מהציוד שהשתדרג עם הזמן, עד היום לא הסיקו מסקנות לגבי כשלים אינהרנטיים".

היא הרגישה מרומה. "הבנתי שעבדו על כולם. הבנתי שעבדו עליי והשתמשו בי בשם השוויון. אבל לא רק על הבנות עבדו. אני זוכרת את הרגע שבו הבנים ירדו מהאוטובוס בבהל"צ (בית הספר להנדסה צבאית) ואת המבט שלהם כשהם קלטו שהם בפלוגה מעורבת. גם הם הבינו שעבדו על כולנו". לטענתה, בנסיבות הצבאיות וברגעי הקצה שאלוהים מגיעים החיילים במהלך השירות המעורב, עלולים החיילים להיות מוסחים: "עלולים להתעורר דברים שבינו לבינה וזה יכול להשפיע על רמת הערנות והמבצעיות".

קדמי מספרת על המחיר הפיזי והמבצעי שהיא ראתה במו עיניה: "בנות צריכות להבין את הסכנות הפיזיות שכרוכות במאמץ הזה, שלא מותאם לגוף האישה. בעיות פריון ופריצות דיסק במספרים גבוהים. האם זה מחיר לגיטימי? הצבא לא נתן על כך את הדעת". היא מוסיפה עוד עניין לדיון סביב גיוס נשים ליחידות מתמרנות. מדובר בנושא שפחות נעים לדבר עליו, אבל כשהיא חושבת על ההשלכות היא חשה חרדה. "ראינו את הטלטלה כשהבנו שנשים נלקחו בשבי ב־7 באוקטובר. אף אחד לא חושב ששבי של גבר ושל אישה זה אותו אירוע. נדהמתי כשיושבת ראש שדולת הנשים,

צילום מסך

"סגירת הדיונים בפני קהל היא הפרה של זכויות אזרח". המחאה מול הדיון בבג"ץ פיטורי השר בן גביר

דפנה הקר, התנגדה לקדימות שחרור נשים מהשבי - זה מנוגד לטבע האנושי! מבקשים מאיתנו להתכחש לחמלה האנושית".

ויש גם את בעיית ההשקעה הכספית ובזבוז כוח האדם: "אנחנו מדברים על השקעה מול תועלת גם בכוח האדם במילואים. משקיעים בסדיר בנשים שנגרעות מכוח המילואים זמן קצר יחסית לאחר סיום השירות. הרי רובן יתחתנו וילדו בתוך עשור, ואז ייגרעו משירות המילואים. אם הצבא מסתמך על כוח אדם של 25 אחוזים נשים בקרבי לעתודות מילואים - יש פה בעיה קשה שאף אחד לא נותן עליה את הדעת".

לסיום, היא מציפה גם את הפגיעה במגזר המשרתים הדתי והחרדי: "יש פה התנגשות חזיתית בין הצרכים של חיילים שומרי מצוות לפקודת השירות המשותף. בכל עימות שיתפתח בין יועץ הרמטכ"ל לענייני חרדים ויועצת הרמטכ"ל לענייני מגדר (יוהל"ם), ברור שהיוהל"ם תמיד תנצח. לא מופרך לחשוב שבעתיד יוגש בג"ץ כדי שנשים תשתלבנה ביחידת החשמונאים. אם אתם רוצים לגייס חרדים, אי אפשר בלי הדרה דה־פקטו של נשים. זה לא מתכנס האירוע הזה, צריך לבחור".

פחד מיהדות, לא מהרפורמה

לאחר שירותה הצבאי, יצאה לכמה שנים בחו"ל. אחריהן פנתה ללימודי משפטים, ובסיומם החלה לעבוד במשרד עורכי דין מוביל בחיפה. דווקא שם, בלב הברנ'ה המשפטית, החלה להתבהר דרכה האידיאולוגית. עם תחילת הדיונים על הרפורמה המשפטית, המשרד הפך לשדה קרב פוליטי. "הבוס שלי היה עובר במשרד עם מגאפון וקורא לאנשים לצאת להפגנות. שלחו איך־סוף הודעות מחאה בקבוצת הוואטסאפ המשרדית, ונתנו ימי חופש בתשלום מלא כדי למחות בירושלים. היו אומנם המון 'אנוסים' במשרד שחשבו אחרת, אבל אני לא יכולתי לשתוק. בתמימותי יומתי שיח והתחילו דיונים קשים, אבל המשכתי כי הייתי חייבת, זה בער בי. יום אחד הגעתי למשרד וראיתי שתלו שלט ענק: 'תתנגדו'. הייתי בשוק. למחרת תליתי מחוץ לחלון שלי שלט: 'העם רוצה רפורמה משפטית'".

קדמי מספרת על שיחה אחת שטלטלה אותה. "ניסיתי להבין ממה הבוס שלי כל כך מפחד ברפורמה. הרי הוא מכיר את המערכת ומבין כמוני שהיא זקוקה לשינוי. הוא היה עילוי משפטי, איש חכם. כשהגענו לליבה, הבנתי שהפחד מהיהדות הוא הטריגר. הוא אמר לי: 'אני מעדיף שהבן שלי יתחתן עם מוסלמית מאשר שיחזור בתשובה'. נחרדתי. אחרי השיחה הזאת רציתי להתחיל לבוא למשרד עם כיסוי ראש רק כדי להראות שאני יהודייה גאה. משהו עצר בעדי, כי הבנתי שכיסוי

ראש הוא חסם. אבל יבוא יום ונהיה 'חופשיים בארצנו', כפרפראזה על סיסמת המחאה". ועד שזה יקרה, היא מסתובבת עם "כיסוי ראש שקוף", כהגדרתה.

המתח הגיע לשיאו כשהיא הזהירה את הבוס מהלהט של ההפגנות. "אמרתי לו: 'זה מטורף, עוד יירצח פה שר משפטים'. והוא ענה לי: 'אם זה מה שיידרש'. הייתי המומה. לא האמנתי שזה יצא מפיו של האדם נעים ההליכות שהוא. אדם שעונה לילדים בנועם בטלפון גם באמצע פגישה עם הלקוח הכי חשוב, מווגז מים למשתתפים, ערכי ומנומס. נבהלתי. שם הבנתי שלא אוכל להמשיך לעבוד במקום כזה. זו הייתה תקופה מכוננת. מצאתי את עצמי עומדת בצומת זכרון יעקב עם המפגינים בעד הרפורמה - מעטים מול רבים. שם משהו נפתח בי והתלקח".

ההתנגדות של אנשי המקצוע לרפורמה המשפטית הייתה תמונה מבחינתה, והביאה אותה להתעוררות פוליטית. "מי שמגיע מעולם המשפט ואומר שהמערכת לא צריכה תיקון עמוק - חי בשקר. כל עורך דין יודע שיכול להיות לו תיק בטון יצוק, אבל הכול תלוי בהשקפת העולם של השופט. החוק הוא פלסטלינה. שותף במשרד הסביר לי פעם: 'השופט יחליט מה שהוא חושב לנכון, וימצא כבר את הדרך המשפטית לשרטט את המסלול לשם'. זה לא צריך להיות ככה! זה פוגע בוודאות העסקית והחזית".

היא נזכרת ברגעי ההתפכחות שלה: "ההבנה אצלי התחילה באיזשהו ערב שארגנה התנועה למשילות ודמוקרטיה בתיכון בחיפה, עוד לפני המלחמה. נסעתי אחרי העבודה וישבתי בקהל. בפאנל ישבו עורכי הדין דוד פטר, זיו מאור, זאב לב, יעל דולב ועוד. אני זוכרת שלא היו הרבה אנשים, אבל הקשבתי ועף לי המוח. שם נפל לי האסימון. הבנתי שחייתי בשקר, שלא ידעתי מה קורה סביבי. זה היה ערב מכוון ושם התחילה הפעילות האקטיבית והציבורית שלי. הקמתי קבוצה של פעילים שנקראת 'הימין בזכרון התעורר' ויצאנו להפגנות כדי לתת מענה למחאה".

קדמי מנתחת את ההתנגדות לרפורמה כמאבק על שליטה. "זה בכלל לא אירוע משפטי. לא החקיקה הוציאה אותם לרחובות, אלא פחדים משינויים בזהות היהודית של המדינה. זה מאבק על הגמוניה". עם כל התסכול, היא מצליחה לראות גם את חצי הכוס המלאה: "באיזשהו מקום אני מודה לאנשי המחאה כי הם גרמו לימין להתעורר. בזכות המחאה שלהם נפתחו לנו העיניים. עד אותו רגע לא הבנתי את תהליכי העומק ולא הייתה לי תשוקה

"בעקבות המחאה נגד הרפורמה אמרתי לבוס שלי: 'זה מטורף, עוד יירצח פה שר משפטים'. והוא ענה: 'אם זה מה שיידרש'. הייתי המומה. לא האמנתי שזה יצא מפיו של האדם נעים ההליכות שהוא. אדם שעונה לילדים בנועם בטלפון גם באמצע פגישה עם הלקוח הכי חשוב. הבנתי שלא אוכל להמשיך לעבוד במקום כזה. מצאתי את עצמי עומדת בזכרון יעקב עם המפגינים בעד הרפורמה. שם משהו נפתח בי והתלקח"

לשנות. מילה טובה מגיעה גם למובילי הרפורמה, לזין ורטמן. המהפכה אומנם נכשלה, אבל זה הישג בשינוי התודעה הציבורית".

בימי המחאה נחשפו ממדי השליטה של השמאל בכל מוקדי הכוח: "כולם חברו יחד כדי להגן על ההגמוניה: רשות שדות התעופה, האקדמיה, בתי חולים, מרכז השלטון המקומי, ההסתדרות. הם למעשה שיתפו פעולה על מלא עם המחאה והשבתו את המשק, גרמו נזק. גם הסרבנות והפגיעה בצבא העידו שבראשם עומדים אנשי שמאל".

בתשובה לשאלה האם יש לה שאיפות פוליטיות, עונה קדמי: "מצד אחד, הבנתי שאין לי פריבילגיה לשבת בצד. מצד שני, אני לא יודעת אם הפוליטיקה היא מקום ההשפעה. המילה האחרונה במדינה היא לא של העם, היא של בג"ץ והפקידות. אנחנו האזרחים משתתפים באשליית הדמוקרטיה, ומישהו אחר דורס את הבחירה שלנו".

השיא הגיע ב"ליל גלנט", שבו מחאה המונית של מתנגדי הרפורמה הביאה להקפאתה. "באותו לילה הבנתי שהתקפלנו בפני המחאה. האלימות והאיומים השתלמו למפגינים. הבנתי שהאזרחים שחשבו שהם הריבון כשהם מצביעים לכנסת, הם בעצם נתינים של ההגמוניה הזאת. הקרבתי את מקום העבודה שלי ואת נוחות החיים שלי, והנבחרים שלי התקפלו. זה כאב מאוד".

מבלבלת את ארגוני הנשים

אחד המאבקים הבולטים של קדמי בשנה האחרונה הוא נושא התחמשות נשים. "אחרי 7 באוקטובר רציתי להתחמש בעצמי, אבל גיליתי שזה דבר מורכב. רק בעלי תעודת לוחם יכולים להוציא נשק. זה אולי הדבר הכי טוב שיצא לי מהשירות הצבאי". קדמי גילתה שנשים רבות, גם כאלו ששירתו כלוחמות ומדריכות ירי, אינן זכאיות לרישיון נשק.

"נכנסתי לעובי הקורה יחד עם לשכת השר בן גביר", היא מסבירה. "נלחמנו בהרבה מכשולים כדי להעביר תיקון בתבחינים. לפני התיקון היו כ-3,000 נשים חמושות, היום יש כ-30 אלף. המאבק הזה הפך אותי לחביבת ארגוני הנשים", היא אומרת בצנינות. "ארגוני הנשים לא יודעים איך לאכול אותי. מצד אחד אני נגד שילוב נשים ביחידות לוחמות כפי שזה נעשה היום, ומצד שני רוצה נשים חמושות שידעו להגן על עצמן ועל סביבתן". קדמי קובלת על התדמית שיצרו לה כמי שמקטינה נשים ולא מאמינה ביכולותיהן ללחום, בעוד היא מעצימה אותן ומאמינה שהן יכולות וחייבות להגן על עצמן.

היא תוקפת את האג'נדה של רוב ארגוני הנשים, שמתנגדים למדיניות השר בן גביר בנושא מתן רישיונות נשק: "הן נגד התחמשות כי לטענתן זה יופנה נגד נשים, אבל הסטטיסטיקה מראה שבשלוש השנים האחרונות אירע רק מקרה אחד של פגיעה באישה מנשק חוקי. הסכנה היא אפסית, לעומת פוטנציאל הצלת החיים בזירת פיגוע. אי אפשר בכלל להשוות את התועלת מול הנזק המזער. הן רוצות לקבע את האישה כחלשה וכקורבן ואת הגבר כאלים ורצח. הן חיות את ההקטנה וההתקרבנות. למוזן זר קצנשטיין מ'בונות אלטרנטיבה' נפלט בטעות בוועדה ש'לנשים אין אינסטינקט שלילי', היא הקטינה את הנשים. אני מזמינה אישה להתעצם, אבל זה מאיים על הארגונים הללו, כי אם נשים יגלו את עוצמתן - זה מייתר אותם".

"הכהניסטית" של זכרון יעקב

הרגע שהפך את קדמי לדמות מוכרת יותר לאחרונה היה סרטוני המחאה שלה מול בג"ץ במהלך הדיונים על פיטורי השר בן גביר, שהתקיימו ללא קהל. באחד הסרטונים היא נראית מסירה את גלימת עורך הדין שלה מול שערי בית המשפט העליון ומשליכה אותה לקרקע.

"סגרו את האולם בפני הקהל, למרות עיקרון פומביות הדיון. השידור החי הוא לא תחליף לקשר עין בין שופט לבעל דין. זו הפרה של זכות אזרח. האזרח הפשוט נושא עיניים למגדלור הצדק ומגלה שמשתמשים בו להלבין עבירות. הרגשתי שאין ערך לגלימה שלי אם מי שאמון על הדין לא מכבד אותו. זו הייתה זעקה מהלב".

שבוע לאחר מכן, בבג"ץ על ועדת החקירה לאירועי טבח שמחת תורה, האירוע חזר על עצמו. שוב נסגרו הדלתות בפני הקהל ומשפחות שכולות נשארו בחוץ. "זה ממש עוול שהם מודרים מדיון

שעוסק בוועדת החקירה בעניינם! זכותם בדין לשבת שם!" היא זועמת, "היה גם חוסר הגינות בכך שהכניסו לדיון חמישה נציגים של משפחות מ'מועצת אוקטובר' ורק שניים מ'פורום דין וצדק'. היא ממשיכה בלהט: "עשו ספין כאילו נקטנו באלימות וניסינו להתפרץ לאולם - זה פשוט שטויות. מי שפעל באלימות היו המאבטחים כלפינו". מסתבר שלתוך האולם נכנסה מאבטחת בבקשה דחופה מהשופטים להתפנות מיד ללשכות. "יצרו מצג שווא כאילו יש פה איום ממשי. עורך הדין איציק בונצל סיפר לי כי בתוך האולם היו בטוחים שהתרחש פיגוע. זה מדגים את העיוות. הרי מדובר במשפחות שכולות שבסך הכול ביקשו לממש את זכותן החוקית לשבת באולם. ממה בדיוק השופטים כל כך מפחדים? מאז מתנהל קמפיין מתוזמר נגד המשפחות השכולות מהצד הימני של המפה הפוליטית, ממש עלילת דם הזויה נגדן. בסוף היום ההוא קיבלתי חיבוק מהמשפחות ושיחות מרגשות, סיפרו לי שנתתי להם כוחות. זה היה שווה הכול בשבילי. הן עוברות התעללות על ידי המערכת המשפטית. אם הצלחתי להעניק להן מעט נחמה באותו יום - זכיתי".

האירוע הזה הוביל לגל השמצות נגדה בביתא, בזכרון יעקב. "אני עוברת עליהם. קוראים לי 'הכהניסטית של זכרון'. ניסו להדיח אותי מתפקיד המשנה לראש המועצה בגלל שהופעתי בערוץ 14. ראש המועצה, שאני מעריכה, תמך בחופש הביטוי שלי, אבל האווירה קשה. יושב ראש לשכת עורכי הדין עמית בכר אפילו דרש להשעות אותי. זה אירוע חסר תקדים, התרת דמי בציבור".

למרות המחירים האישיים, קדמי לא מתכוונת לעצור. בעלה גוים למילואים ב־7 באוקטובר כמפעיל באגר, שירת יותר מ־100 יום ואף נפצע. היא עצמה פתחה עסק עצמאי בבית, אך רוב זמנה מוקדש לשליחות ציבורית. "אני מחפשת את המקום האפקטיבי ביותר להשפעה ציבורית, ואני עדיין לא יודעת איפה הוא. אני לא מאמינה בכוח של הכנסת במצב הנוכחי. אולי ההשפעה היא בארגונים אזרחיים, בארגונים חברתיים. השמאל עתיד כסף וערוך בכל מקום, אנחנו חייבים לבנות כוח בשטח. אסור להשאיר שער ריק".

היא מבקשת להניע מכאן את הציבור לפעולה: "יש חשיבות עצומה לתנועות השטח. אני מאמינה שהשינוי הגדול לא יגיע מלמעלה, מנבחר הציבור, כי פשוט מצאו את המתכון לנטרל אותם. הוא יגיע מלמטה, מהשטח, מהאזרחים. הריבונות צריכה לשוב קודם לידי העם, כדי שנוכל לבנות את האמון במוסדות הציבור המייצגים את רצון העם. פה אני רואה צורך אמיתי ודחוף, וזה המפתח לתיקון הנדרש במלחמת העצמאות שבה אנחנו נמצאים היום, ושאוכלי בעצם התחילה ב־48' ומעולם לא הסתיימה".

ההשראה שלה מגיעה מההיסטוריה המקומית של המושבה שלה. "שום דבר לא מקרי, לא סתם גדלתי פה. אני מרגישה חיבור עמוק למחתרת ניל"י ולשרה אהרונסון, שהיא דמות מרתקת ונערצת. אני מקבלת השראה ממנה. שרה כתבה במכתבה האחרון: 'אני שאפתי לעמי ולהטבת עמי, ואם עמי נבזה - יהי'. אני מתפעלת ממסירות הנפש שלה ושל משפחתה למען החירות והצדק. במידה מסוימת אנחנו עדיין במלחמת עצמאות מתמשכת. אני רוצה לומר לכולם: אני קרבית, לוחמת מהצבא ועד האזרחות, לא מנצחים אותי כל כך מהר. אני מרגישה תחושת שליחות והשגחה פרטית, אולי אפילו הסללה פרטית שלא מאפשרת לי לבחור אחרת". ●

צילום: ד"ר

"מקריבים את הנשים על מזבח הכרוגרס, דבקים באג'נדה ויהי מה". לוחמות בצה"ל

צילום: גילי גהוזי

התחלה// נולד בבגדאד בזמן שהוריו שהו שם בשליחות הסוכנות היהודית להעלאת ניצולים לאחר קום המדינה, אך כעבור חצי שנה כבר קבעו את ביתם בשכונת נווה שאנן בחיפה. "אני ממוקם ראשון ואחרון: בן יחיד. לזכותם של הוריי אני מוכרח להגיד שגם בתור בן יחיד, הם הרשו לי לא להקל עליהם - יצאתי לטיולים רבים והתגייסתי לנח"ל המוצנח".

אבא// דוד קלינגר ז"ל. עלה מרומניה לפני השואה ושירת כנוטר דתי במשמר החופים. בהמשך שימש כאיש הקשר של ההגנה בפריצה למחנה עתלית, ולאחר מלחמת השחרור עבר לתפקידי ניהול בחברת הספנות צים. נפטר לפני כמה שנים בגיל 93. "לאורך כל שנותיו בסוכנות ובחברת הצי המסחרי הוא לא היה ספן, אלא איש ניהול ששורשיו נטועים עמוק בסיפור ההקמה של המדינה".

אמא// סבינה קלינגר ז"ל. עלתה בגיל 16 לבדה מברלין והגיעה לבית צעירות מזרחי בתל אביב, שם התנדבה לבשל לפלוגת הנוטרים הדתית - המקום שבו פגשה את אביו. לאורך חייה הקדישה את זמנה למשפחה ולהתנדבות בבית החולים רמב"ם, עד שנפטרה בגיל 69. "הוריה נשלחו מברלין לטרבלינקה והורי אבי טובעו בדרך לארץ בספינה 'מפקורה'. כדרכם של בני הדור ההוא, הם נשאו את הכאב בפנים וגידלו אותנו בקומה זקופה. הם לא סיפרו ואני לא שאלתי, וכשהתחלתי לשאול זה כבר היה מאוחר מדי".

ספסל הלימודים// את שנותיו הראשונות העביר בבית הספר היסודי רמב"ם בשכונת נווה שאנן בחיפה, ומשם המשיך את לימודיו בתיכון יבנה בעיר.

מצפן ומצנה// עם סיום כיתה י"ב הצטרף לגרעין הנח"ל 'יחיד' בטירת צבי ושירת כלוחם בגדוד 50. השתתפות מקרית בחידון ידיעת הארץ הצה"לי הובילה אותו למסלול מדריך ידיעת הארץ בנח"ל, שעיצב את עתידו המקצועי. את עיקר ניסיונו המבצעי רכש בשירות המילואים, שם הצליח להצטרף לחטיבת הצנחנים במילואים שצלחה את תעלת סואץ ושהתה חודשים ארוכים בעיר סואץ.

חריש עמוק// לאחר השחרור מצה"ל החל בלימודי ארץ ישראל וגאוגרפיה באוניברסיטת חיפה ובבר אילן, ובמקביל נטל חלק בפעילות גוש אמונים בסבסטיה ובנקודות התיישבות נוספות. בהמשך הוזמן על ידי הרב אלי סדן להצטרף לצוות ההקמה של בית ספר שדה 'קשת יהונתן', שם שימש כמדריך וכמנהל במשך כמה קדנציות. "הגעתי לקשת דרך בית ספר שדה, אך במשך עשור הייתי חבר משק שעסק בחקלאות לכל דבר. עבדתי שנתיים בגידולי שדה ושנה בבקר, אך את רוב הזמן העברתי במטעי התפוחים כפקח מזיקים וכמרסס על טרקטור בלילות ארוכים".

החצי השני// ההיכרות עם רעייתו, חנה, החלה בגרעיני הנח"ל המקבילים והעמיקה סביב התחביב המשותף של סיור בשבילי הארץ, עד שהחליטו להקים את ביתם בקשת. היא הקדישה את חייה המקצועיים להוראה, תחילה כמחנכת ביסודי ובהמשך עשרות שנים כמורה למתמטיקה, מקצוע שהיא ממשיכה ללמד בהתנדבות גם כיום. "התחתנו והקמנו את משפחתנו במושב, ומאז ועד היום זה הבית

פרופ' חיים בן דוד

73

נשוי לחנה, אב לשבעה

תושב קשת

מרצה ללימודי ארץ ישראל
במכללה האקדמית כנרת

שלושים שנה הוא מרצה במכללת כנרת, שם הוא עומד בראש התוכנית לתואר שני ומוביל חפירות ארכאולוגיות חשובות. "בהתחלה אלו היו דילוגים בין השדה לבית ספר שדה, אך בהמשך העמקתי במחקר על היישוב היהודי בגולן. כיום עיקר מעייניי הם במחקר ובחפירות של בתי כנסת עתיקים באזור, בניסיון לחשוף את שורשינו באדמה הזאת".

חשיפת שורשים// את חקר הגולן הוא מלווה כבר יובל שנים, החל מהשתתפותו כמדריך צעיר בחפירות גמלא ועד לניהול חפירות בבתי כנסת עתיקים כמו דיר עזיז והתגלית האחרונה ביהודייה. "הקיץ ימלאו חמישים שנה לגילוי בית הכנסת בגמלא. בשנים האחרונות זכיתי להיות שותף בחשיפת בית כנסת ביהודייה שלא הוכר עד כה, כחלק מרצף עבודתי כחוקר, עיסוקי העיקרי בשלושת העשורים האחרונים".

קוממיות באבן// גולת הכותרת של עבודתו הארכאולוגית היא אתר עין קשתות (אום אליקנטיר), שם הוביל פרויקט הנדסי וארכאולוגי מורכב לשחזור המבנה המקורי מתוך המפולת. "בית הכנסת העתיק נחשף, ולראשונה בתולדות המחקר בארץ הוקם מחדש היכל ארון קודש בגובה של יותר מחמישה מטרים. מצאנו את רוב החלקים עם עיטורים מדהימים, וזכינו לקומם את מעטפת

כולל חיבור יוצא דופן שנוצר בעקבות תרומת כליה אלטרואיסטית שהעניק לעיתונאי שכלל לא הכיר קודם לכן. הנתרם חזר בהמשך לפעילותו ככתב וכמפגין בקפלן, מציאות שיצרה גשר חי וממשי בין עולמות רחוקים. "עמישר היה אומר לצוות שלו, שרובו לא היה דתי, שהוא המחובר ביותר לעם ישראל. כשהיו שואלים אותו איך זה ייתכן בתור מתנחל מעלי, הוא היה עונה: 'יש לי את הדעות שלי, אבל יש לי כליה מתפקדת בקפלן'. זהו סוג החיבורים שאנחנו מחפשים להמשיך בחיים - לחבר את עם ישראל כמה שאפשר".

גאנוע// דרך חייו של עמישר, שהיה איש חסד ומתנדב פעיל בקהילה, הפכה לכוח המניע של הוריו שמבקשים להמשיך את דרכו בנתינה. "אימצתי מילה שמתאימה להורים שכולים: 'גאנוע' - הראשון בא' והשני בע'. ה'גא' מייצג את הגאווה העצומה על מה שעשה בחייו, על השותפות שלו במלחמה ועל ההתנדבות שלו בתוכה, והשני הוא הגעגוע שברור לכולם. אנחנו פועלים וחיים מכוחו וממורשתו".

סיירות אקדמית// המעבר מהעבודה החקלאית בשדות קשת לעולם המחקר התרחש בהדרגה, תוך שילוב בין ניהול מזכירות היישוב לכתיבת עבודת הדוקטורט על תולדות הגולן באוניברסיטת בר אילן. מזה

שלנו. נפגשנו מתוך אהבה משותפת לטיולים, וכיום היא מלמדת מתמטיקה פרטנית בשיבה התיכונית בבית שאן. היא המורה שלי לחיים להסתכל על הכול בעין טובה".

הנחת// שבעה ילדים: אורי בן 48, יאיר בן 46, עמישר הי"ד שהיה אמור להיות בן 45, קרן בת 44, מרים בת 39, איילת בת 37 ובן הזקונים משה בן 30. "הם פרוסים בכל הארץ, מתקוע ותל אביב ועד אבטליון והגולן. הקשר אליהם, ובעיקר למשפחתו של עמישר בעלי, הוא ציר מרכזי בחיינו ושיקול מכריע בכל החלטה שאנחנו מקבלים".

עמישר// הבן השלישי, עמישר הי"ד, רב־סרן במילואים, מפקד חפ"ק של מפקד עוצבת הקומנדו, נהרג בקרב בדרום רצועת עזה בכ"ח אדר א' תשפ"ד, לאחר חמישה חודשי לחימה רצופים. הוא היה בוגר מכינת 'בני דוד' בעלי, נשוי לשלומית ואב לחמישה ילדים. "הוא נולד בשביעי של פסח, כשעם ישראל חוצה את ים סוף ושר את שירת הים, ואז עלה בדעתי לקרוא לו עמישר. אמרתי לאשתי שבדקתי ואין שם כזה, אבל אם היא תסכים - יהיה. זכינו שיהיה בעולם 42 שנים שבהן היה יחיד בשמו, ורק בשנה האחרונה נקראו ילדים לכבודו בשם הזה".

כליה בקפלן// סיפורו של עמישר

השבוע בתלמוד הישראלי

דף י' ספנתא חמירא מאיסורא

בדף זה תלמידים אוטנטים חכמים כלל חשוב: "ספנתא חמירא מאיסורא" - ספנתא חמורה יותר מאיסור. פרוש הדבר הוא שאמנם יש להיזהר מאוד לא לעבור עברה אבל צריך להיזהר אף יותר לא לסכן את עצמנו. לכן כאשר יש ספק האם כפרות של תרומה נגעו בטומאה או לא, מקילים בכך ומתחשקים אליהם כטהורים, ואילו כאשר יש ספק האם נחש שמהם מהמים והטיל בהם ארס - המים אסורים בשתייה בשל הסכנה. מכאן אנו רואים עד כמה מקפידה התורה שנשמור על חיינו ובריאותנו ולא נסכן אותם שלא לצורך.

דף י"ג ראית השוחט

אפשר לשחוט בכל זמן שרוצים, ביום או בלילה, אבל צריך שהשוחט יראה מה הוא עושה, ולכן יש לשחוט לאור אבוקה - אור חזק. על השוחט לראות אם הוא שחט מספיק כדרישת ההלכה, ובכל זאת, אם אדם שחט בלילה שחיתו כשרה, מפני שאחר כך לאור יום אפשר לבדוק אם הבקמה נשחטה כדיו.

דף י"ד שחיתא בשבת

שוחט שחט בטעות תרנגולת ביום שבת קודש, בעודו בטוח שיום שישי היום. מה דינה של התרנגולת, שהרי היא נשחטה בשבת? מאחר שהשחיתא הזו היתה בשוגג, התרנגולת כשרה, אך מי ששוחט במזיד בשבת - שחיתו פסולה, כי הוא מחלל שבת, ומחלל שבת - שחיתו פסולה.

שאלות השבוע

1. ממה צריך להיזהר יותר מעבירה?
2. האם מותר לשחוט בלילה?
3. מה דינה של תרנגולת שנשחטה בשבת?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי בצהריים, למייל - talmudhagrala@talmudisraeli.co.il ("הגרלה בפיקוח רואה חשבון")

חידה!

פענחו את המשפט הבא לפי הגימטריה של האותיות:
1 200 6 60 10 1 40 1 200 10 40 8 1 400 50 20 60

(אלומאט אלומאט אלומאט: ילדומא)

התלמוד הישראלי הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי השואף להעניק כלים לחיבור משמעותי ועכשווי לערכים יהודיים וישראליים, תוך חיזוק הזהות והעצמת הקשר לתרבות ולמורשת ישראל

סירקו והצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פיתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה. לתכנים נוספים:

יוסף ארנפלד

yosefpr@gmail.com

במגרש הביתי

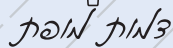
סדר היום נפתח ברבע לחמש לפנות בוקר בתפילה בנין החמה. "אחרי התפילה אנחנו צועדים בנחל חרוד במקום בשבילי הגולן שהורגלנו אליהם, ואז אני מתפנה להרצאות בקיבוצים וללימוד תנ"ך בשיבה התיכונית. פעם בשבוע אני מוציא סיור לבית הכנסת העתיק שליד מרכז צים".

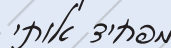
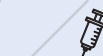
את זמן הנסיעות וההליכות ממלא בלימוד והאזנה לשיעורי תורה. "הפלייליסט שלי מורכב משיעורים של הרב אליעזר קשתאל והרב ראובן ששון, יחד עם דף יומי של הרב אודי שוורץ".

"השבת שלי מוקדשת בראש ובראשונה למפגש המשפחתי. בזכות התפילה בוותיקין מתפנה לי זמן רב יותר, שאותו אני משתדל לנצל ללימוד תורה בחבורות ובחברותות. רוב השבתות אנחנו נמצאים בקשת. לעיתים אני יוצא להעביר שיחות וסיורים לקבוצות שמגיעות למצפה עמישר, שהקים הגנער סמוך ליישוב".

עמישר הי"ד. "חיבור מופלא של כישרונות ועשייה יחד עם דבקות בתורה ובתלמידי חכמים, ובעיקר נתינה עצומה שנעשתה תמיד בשקט, בלי לדבר עליה".

"עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה".

"המשאלה שלי נובעת מהמסלול שעמישר היה עושה מדי שנה ביום הזיכרון: מהר הרצל לכותל. אני מתפלל שהמהלך הציבורי של עם ישראל - מהציגונות המדינית של הרצל אל הקודש וירושלים - ייעשה בשובה ונחת".

"מקווה שהקדוש ברוך הוא ייתן לי את הכוח להמשיך להיות אדם נותן ושותף, ולא להפוך לנטל".

האבן שלו באתר שהפך לאחד מנכסי המורשת החשובים בגולן".

שליחות מאוחרת// לפני תשעה

חודשים, לאחר יובל שנים במושב קשת, עזבו בני הזוג את ביתם המוכר לטובת דירת שירות בשיכון ד' בבית שאן, כחלק מגרעין 'אנו באנו' המשלב דתיים וחילונים בגיל השלישי. המעבר נולד מתוך רצון עמוק להמשיך את מורשתו של עמישר ולפעול למען חיבורים בעם ישראל גם בשלב זה של חייהם. "שמענו בחוג בית על התנועה, שמיועדת לאנשים בפנסיה שמרגישים שהם עוד רוצים ויכולים לעשות משהו. ברגע ששמענו שמדובר בגרעינים מעורבים, הבטנו זה בזה ואמרנו: הולכים. עכשיו, לקראת סוף השנה הראשונה, אנחנו שוקלים בחיוב להמשיך לשנה נוספת, ממש כמו בנות שירות שמרגישות שהזמן עבר מהר מדי".

מורשת חיה//

המפגש היומיומי עם פסיפס אנושי רחב מהווים בשבילם דרך להנציח את פועלו מתוך עשייה ובחירה בחיים. "אנחנו מרגישים שזו השליחות של עמישר הי"ד: להמשיך לעשות טוב ולחבר בין חלקי העם. כאן בבית שאן אנחנו פועלים מכוחו, וזו הדרך שלנו להתמודד עם הגעגוע - דרך הרגליים והלב, בתוך החברה הישראלית".

רגע אחד של נס

אי אפשר היה להשיג אותו לא פיזית ולא טלפונית, וכך בתוך יומיים כל רחבת הכותל הגדולה שאנו מכירים היום הפכה להיות מישור שטוח. בחג השבועות באותה שנה, כאשר הגיעו רבבות אלפי ישראל בפעם הראשונה לראות את הכותל המערבי, כבר לא היה מדובר ברחבה קטנה ומוזנחת אלא בשטח ענק. בסייעתא דשמיא, בתוך 48 שעות כל המציאות התהפכה. נס.

מהפך ושמו עובש. יש המון רגעים בחיים שבהם המציאות נראית קבועה ובלתי ניתנת לשינוי, ואז לפתע מתרחש מהפך חד, כמעט בלתי נתפס. אחד האירועים הבולטים הוא נפילת חומת ברלין. במשך עשרות שנים סימלה החומה את החלוקה בין מזרח למערב, ואת הקיפאון של המלחמה הקרה. מעטים האמינו שהיא תיפול במהירות, והמראה של אנשים מטפסים על החומה ומפרקים אותה הפך לסמל של שינוי פתאומי שנראה כמעט בלתי אפשרי עד אותו רגע. בתחום הרפואה, בשנת 1928 הבחין אלכסנדר פלמינג במקרה שעובש שגדל על צלחת פטרי חיסל חיידקים. התגלית הזאת שינתה את פני הרפואה, והאנטיביוטיקה הפכה מחלות רבות לניתנות לטיפול. עוד דוגמה היא פיתוח החיסון נגד וירוס הקורונה. בתחילת המגפה העולם עמד בפני איום לא מוכר, ורבים העריכו שייקח שנים לפתח חיסון יעיל. אך בתוך פחות משנה פותחו חיסוני RNA. זאת הייתה קפיצה מדעית אדירה. טכנולוגיה שנחקרה שנים רבות הבשילה בדיוק ברגע הנכון, והובילה למהפך מהיר בהתמודדות עם המגפה. ההתקדמות אינה תמיד לינארית. לעיתים היא נראית איטית ומדורגת, אך ברגע מסוים מתרחשת פריצת דרך שמביאה לשינוי חד ומשמעותי וזהו נס. ברמה הפרטית, כך קורה כשפוגשים את החצי השני אחרי חיפש ממושך. פתאום התמונה מתבהרת. זה קורה ברגע הלידה, עם יציאת העובר לאוויר העולם, וזה קורה ברמה הלאומית.

מטבריה לדמשק. כך קרה גם במלחמת יום הכיפורים. הרב יעקב מדין נהג לספר שהוא במו עיניו ראה את גאולת ישראל, לפחות שלב אחד חשוב שלה, שבא ללמד גם על השלבים הבאים העומדים לפנינו. הוא השתתף במלחמת יום הכיפורים כטנקיסט בגולן בחטיבה שכבשה את המובלעת הסורית. אחרי יום קרבות ממושך ורווי דם, הגיע המח"ט לבקר את שרידי הגדוד שלהם, שהיו מכונסים על גבעה במרכז הגולן, כדי לעודד אותם ולהכין אותם ליום הקרבות הבא. הוא אמר להם: "תסתכלו אל האורות שמאחוריהם, אלו האורות של טבריה. אם מחר לא ננצח - מחרתיים הסורים יגיעו לשם. אני סומך עליכם. עם ישראל סומך עליכם". הוא עבר ולחץ יד לכל אחד מהחיילים, והמשיך לגדוד הבא. למחרת אכן התחולל קרב קשה ועקוב מדם, ובעזרת ה' הסורים נסוגו, וגם ביום השלישי המשיכו הטנקים שלנו לזנוב בנסוגים. ביום שלישי בלילה, 48 שעות אחרי הפגישה הקודמת, שוב בא המח"ט לבקר את הגדוד, ששהה בחניון לילה על גבעה בגובה הגולן, ואמר להם: "תודה לכם. עשיתם את זה. אתם רואים את האורות רחוק לפניכם? זו דמשק, ואנחנו בדרך לשם. עם ישראל מודה לכם. אני מודה לכם". שתי הפגישות הללו מבטאות את המהפך החד - אורות טבריה מכאן, ואורות דמשק משם. זאת גאולה. מהפך מהיר של כל הנתונים, ערבוב של כל הקלפים, שינוי פתאומי של כללי המשחק. זה מה שקרה במלחמת ששת הימים וזה מה שקורה היום לנגד עינינו. ●

אחד החיילים עלה על החומה וירושלים החדשה נפרסה לפניו. הוא רצה להודיע להורים הירושלמים שלו שהוא חי ובריא ונמצא כמה מאות מטרים בקו אווירי מהבית. אחרי כמה דקות הגיעה משפחת החייל, והם רואים ולא מאמינים - הוא עומד על החומה מהצד שהיה עד לפני כמה דקות שטח אויב!

השקט שאחרי הסערה.

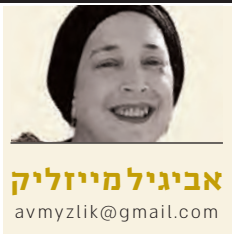
הצבא המצרי פולש לסיני ומאיים על ישראל והמצב הביטחוני מתוח מאוד. רבים נקראים למילואים, מכוניות ומשאיות מגויסות ויש עיכוב באספקת הסחורה לחנויות. אנשים פינו את המקלטים העמוסים שלהם, מילאו שקי חול ואטמו חלונות גבוהים שהיו בקו אווירי עם עמדות הירדנים בצד השני של הגבול. הייתה תחושה שהמדינה בסכנה קיומית והלחץ הורגש באוויר. ביום שני בבוקר, כ"ו באייר, התחילו ליפול ברחובות ירושלים פגזים, וברדיו שודר הקול הרגוע והמסביר, עם המבטא האנגלי הקל, של חיים הרצוג, שהפך לימים לנשיא המדינה. כך עברו 48 שעות של מתח ודאגה במקלטים. לאחר יומיים בלבד, ביום רביעי בבוקר, כ"ח באייר, פסקו הפגזים, שרר פתאום שקט גמור, וברדיו הודיעו "הר הבית בידינו!". הכול התהפך בתוך ימים ספורים. עצם קיומם של רגעים כאלה מלמד אותנו שגם במצבים שנראים חסרי תקווה, ייתכן שהמהפך כבר בדרך. חטיבת הצנחנים כבשה את ירושלים העתיקה במלחמת ששת הימים, ביחד עם חטיבת ירושלים. ביום השלישי של המלחמה נכנסו הצנחנים דרך שער האריות וחיילי חטיבת ירושלים משער האשפות, ותוך כמה שעות כל העיר העתיקה הייתה בידינו ב"ה. תושבי ירושלים היו עדיין במקלטים, יריות עוד נשמעו מדי פעם מכיוונים שונים, כאשר אחד החיילים עלה על החומה וירושלים החדשה נפרסה לפניו. הוא רצה רק דבר אחד: להודיע להורים הירושלמים שלו, שלא שמעו ממנו מאז שגויס, שהוא חי ובריא ונמצא כמה מאות מטרים בקו אווירי מהבית.

והנה הוא רואה בחור מעבר לגדר התיל שהפרידה בין החומה שהוא עומד עליה ובין ירושלים הישראלית. החייל הרים צעקה: "היי, בחור. לך לכתובת X ותספר למשפחתי שבגם עומד על החומה". הבחור נעלם לתוך הרחוב, ואחרי כמה דקות הגיעה כל משפחת החייל, והם רואים ולא מאמינים - הוא עומד על החומה מהצד שהיה עד לפני כמה דקות שטח אויב! פרט לשמחה על הבן, הם חשו את משק כנפי ההיסטוריה, את הרגע המדהים הזה שעם ישראל חלם עליו אלפיים שנה - חיילים יהודים על חומת העיר העתיקה. זה קרה אז, וזה קורה שוב היום. נבואות הנביאים מתגשמות ממש מול עינינו.

לשטה את המוגרבים.

ששת הימים, כשהדי הקרבות עוד לא שכנו והאזרחים עדיין לא הורשו להגיע למזרח העיר, החליט טדי קולק, ראש העיר ירושלים דאז, שלא ייתכן שרחבת הכותל תישאר בגודל ובצורה שבה הייתה קיימת מאות שנים - סמטה צרה ומוזנחת, מעבר לחמורים ורוכלים, שעשויה להכיל במקרה הטוב כמה מאות מתפללים. הוא הזמין בדחיפות את כל קבלני ירושלים לבוא עם טרקטוריהם ודחפוריהם ומשאיותיהם וליישר את השטח שממערב לרחבת הכותל עד המצוק שעליו עומד הרובע היהודי. לפני כן דאג לפנות את עשרות המשפחות שגרו בשכונת עוני זו, והפנה אותן לבתים נטושים שנותרו בירושלים המזרחית, והכול בלי בג"ץ ובלי בצלם ובלי אישור הדרג המדיני.

קולק דרש מהם לעשות את המלאכה בתוך יום או יומיים ולא יותר, והודיע להם שהוא נתן הוראה בלתי ניתנת לביטול, ושאפילו אם שר הביטחון הכללי יכול משה דיין מורה להם אחרת, שיגידו שעד שהם לא מקבלים הוראת ביטול מטדי קולק עצמו הם ממשיכים במלאכה. הוא עצמו ירד למחתרת למשך יומיים,

המופע היפה בעולם

נתקעתי בעל כורחי במשך שעה וחצי ביישוב מרוחק וזעיר, ובזעם יצאתי לשוטט בשביליו. בקצה גיליתי כיסא אחד ותמונה אלוקית שגרמו לי לגלות קסם שלא הכרתי מעולם

הדמעות הגיעו מיד

בית קפה נורמלי לא היה שם, בעצם גם בית קפה לא נורמלי, או שום מקום אחר שבו אוכל להמתין עד שההפסקה המקוממת הזאת תיגמר כבר. בלית ברירה מצאתי את עצמי מטיילת ביישוב, שהיה נדמה לי שהוא גאה מאוד בכל פעם שקראו לו כך. יישובון בן עשרה בתים ועוד חמישה צריפים, כמה קרוואנים וכביש גישה צר ומתפתל שהנסיעה בו נמשכת כמעט עד אין סוף, הרחק מכל כביש שאני מכירה. מסביבי רק גבעות גבעות. במשך דקות ארוכות צעדתי בשביל העפר חסרת אונים, בועטת בהתמדה באבני החצץ שטעו להיקרות בדרכי, נושכת את שפתיי בתסכול, כועסת על כל דקה שאני נאלצת להתעכב. ואז השמש החלה לשקוע.

מישהו הניח כיסא על קצה הגבעה, ממש מעל התהום, מול נוף שכמוהו לא ידעתי שיש בעולם. התיישבתי עליו, נשמת עמוק

לפעמים הקדוש ברוך הוא שולח אותנו למסע מיוחד שמגיע ממש בעל כורחנו, ורק בסופו אפשר להבין איך הכול מתהפך לטובה. כך קרה לי כשנסעתי להרצאה לפני כמה שבועות. "לא התכוונתי להיתקע כאן, זה מה שבטוח!" סיננתי מבין שפתיי לחישה רועמת שלא יועדה לאף אחד. למרות שמדובר היה בשעות בודדות, התקשיתי להבין מה אני עושה במקום כה נידח ומנותק. מחויבות שולית שקוראים לה הצורך להתפרנס, גרמה לכך שהסכמתי להרחיק לארבע אמות חדשות בארץ ישראל. הייתה זו הרצאה לנשים ביישוב עלום אי שם בלב גבעות השומרון. שתי הרצאות בעצם, עם הפסקה של שעה וחצי ביניהן. "את לא רצינית!" הבטתי בהלם על המארגנת החייכנית, שהזכירה בדרך אגב את ההפסקה הארוכה רק עם תום ההרצאה הראשונה. "כך זה אצלנו", היא משכה בכתפיה בחיוך מתנצל, אבל לפחות יהיה לך זמן לטייל ביישוב!" ניסתה לנחם אותי.

אוצת גבינה איטלקית בציפוי קצפת, קרם פירות יער ופיסטוקים

לאיטלקים יש עוגת גבינה קצת שונה משלנו. היא קלה מאוד להכנה ומבוססת על גבינת הריקוטה, שהיא בעצם הגרסה האיטלקית לגבינה הלבנה שלנו, אבל יש לה מרקם קצת אחר, טיפה גרגירי. אני אוהבת מאוד את הגבינה הזאת, והעוגה שמתקבלת אוורירית וקלילה עם טעם לימוני עדין. היא לא עולה גבוה ולא יורדת אלא נשארת יציבה, והציפוי של השמנת המתוקה וקרם פירות היער הופך אותה לחגיגת שבועות מושלמת.

לאתחית:	• כף זרדת לימון
• כוס וחצי אוזיות (פתי גר או כל)	• כפית תמצית וניל
50 גרם חמאה מומסת	• 4 כפות קמח
למילית:	• כוס סוכר
• 500 גרם גבינת ריקוטה	לציפוי:
(2 גביצים)	• חבילת שמנת מתוקה (250 מ"ל)
• 500 מ"ל שמנת מתוקה	• 2 שקיות סוכר וניל
(2 גביצים)	• כוס וחצי פירות יער (אוכמניות, חמוציות, דוגדגנים וכו')
• 4 ביצים	• 2 כפות סוכר
• 2 כפות מיל' לימון סחוט טרי	• חצי כוס פיסטוקים קלופים

מכינים את העוגה: מחממים תנור לחום של 170 מעלות. טוחנים את העוגיות לפירורים אחידים, מעבירים לקערה ומוסיפים את החמאה המומסת. מערבבים ומשטחים את תערובת העוגיות על תבנית עגולה בקוטר 24 סנטימטרים, משומנת קלות. מעבירים לתנור.

בינתיים מכינים את המילית: מקציפים את הביצים עם הסוכר במיקסר במהירות גבוהה כ־3 דקות. מוסיפים את שתי חבילות השמנת המתוקה וממשיכים להקציף עד שהכול מסמיך. מנמיכים את המהירות ומוסיפים פנימה את גבינת הריקוטה, הקמח, מיץ הלימון, גרידת הלימון והווייל. מערבבים לתערובת אחידה. מוציאים את תחתית העוגה מהתנור ויוצקים פנימה את התערובת. מחזירים לתנור ואופים במשך שעה או עד שהחלק העליון מזדבב ורק עיגול קטן במרכז עדיין רוטט. מכבים את התנור, פותחים את הדלת ומשאירים את העוגה בתוך התנור כ־20 דקות.

מכינים את הציפוי: שומרים קצת פירות יער לקישוט, וטוחנים את שאר פירות היער ו־2 כפות סוכר בבלנדר או במעבד מזון לקרם אחיד. מסננים להסרה של חתיכות קשות. מקציפים את השמנת המתוקה עם סוכר הווייל עד שהיא מתייצבת, יוצקים אותה על העוגה, ומפזרים מלמעלה את קרם פירות היער. קולים במחבת יבשה את הפיסטוקים במשך 3-4 דקות ומפזרים מלמעלה. מקשטים עם קצת פירות יער שלמים ושומרים במקרר עד להגשה.

סובבי את הפודעה כדי לראות את הכבוד שעשינו לטעלכה שלך

פה את טוקת לעצך אנרגיה ליום חדש

פה את חולקת את הטעלכה עם חברה שעביתה

פה את עניחה את הכתר בסוף היום

פה הנפש שלך פוגשת את נוי נחל שילה

ארץ פדואל היא המקום שבו השקט של פעם פוגש את הנוחות של היום, עם אוויר הרים צלול ונוף בראשיתי לנחל שילה שנכנס היישר לסלון. תמצאי פה 12 הדדמניות אחרונות לתת לילדים בית גדול לגדול בו, עם מרחבים ענקיים לצמוח בהם.

כניסה בעוד שנה

מוסדות החינוך המצוינים בציונות הדתית

פאטיו משותף לקפה עם השכנה

5 דקות מכביש 5

זאת ארץ פדואל ואת הטעלכה בואי לבחור את הטעלכה שלך ואותו תשלחי לחברתא (:)

תנועת ארזי

דירות 4,5,6 חדרים החל מ- 2,405,000 ₪
לתיאום פגישות חייגי 073-3585820